P

Cena numeru 15 groszy

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. ILUSTROWANA **Dzisiejszy numer zawiera 12 stron**

REPUBLIKA

ROK XVII. | ŁÓDŹ. ŚRODA, 1 LUTEGO 1939 ROKU. | CENA NUMERU 15 GROSZY | № 32

CHAMBERLAIN ODPOWIADA HITLEROWI

„Chcemy słyszeć nie tylko słowa"... — Niemcy muszą dać dowód dobrej woli i ograniczyć zbrojenia

Wielka debata w angielskiej Izbie Gmin

LONDYN, 31 stycznia.

(PAT) Izba Gmin wznowiła dziś obrady po przerwie świątecznej, przystępując od razu pierwszego dnia do

WIELKIEJ DEBATY W SPRAWIE HISZPANII

i związanych z tą wojną domową reperkusyj międzynarodowych. Ze strony przewódcy opozycji, posła Attlee, dwukrotnie czynione były próby pod adresem premiera, aby skłonić szefa rządu do zwołania izby na sesję nadzwyczajną. Premier Chamberlain dwukrotnie odmówił żądaniom szefa opozycji, ale przy drugiej próbie zaproponował, aby wobec traktowania tej sprawy przez opozycję jako tak nagłej, pierwszy dzień wznowionej sesji poświęcony został debacie w sprawie hiszpańskiej.

Szef opozycji, poseł Attlee, wygłosił dłuższe przemówienie, podkreślając powagę sytuacji w związku z coraz silniej zaznaczającą się interwencją włoską w Hiszpanii. W odpowiedzi na to przemówienie zabrał głos prem. Chamberlain.

— Co się tyczy Hiszpanii — oświadczył premier, — to poseł Attlee dotknął dwóch stron tego konfliktu. Jedną z nich było zagadnienie ogólnej polityki, co do której oczywiście trudno jest nam się zgodzić, ale co do drugiej strony, którą bym nazwał stroną humanitarną, nie ma różnic pomiędzy posłem Attlee a mną.

Premier wyraził następnie swoje uznanie dla pomocy udzielonej uchodźcom z Hiszpanii przez Francuzów. Rząd brytyjski — oświadczył premier — czyni co może i będzie w dalszym ciągu pod tym względem pomagał. Przyznaliśmy międzynarodowej komisji pomocy dla dzieci uchodźców z Hiszpanii już 26 tysięcy funtów, jako jednorazową subwencję, a obecnie do dyspozycji tego komitetu oddaliśmy dalsze 20 tysięcy funtów i gdy zajdzie potrzeba dalszej pomocy, gotowi będziemy dać więcej.

Premier poinformował izbę, że rząd francuski uzgodnił z rządem hiszpańskim

WYZNACZENIE NIEDALEKO GRANICY OBSZARU,

gdzie uchodźcy mogliby być koncentrowani i o ile uda się uzyskać od rządu hiszpańskiego zapewnienie, że obszar ten nie będzie użyty dla celów wojskowych, to możliwe będzie również uzyskanie zapewnienia od gen. Franco, że obszar ten nie będzie atakowany.

Ponadto do Figueras udaje się przedstawiciel komisji międzynarodowej, aby nakłonić rząd republikański do zgody na utworzenie strefy bezpieczeństwa dla kobiet, dzieci i starców. Premier spodziewa się, że zapewnienie uzyskane zostanie również ze strony gen. Franco.

RZĄD J. K. MOŚCI WYSTOSOWAŁ JUŻ

apel do gen. Franco

NAWOŁUJĄCY GO DO STOSOWANIA METOD HUMANITARNYCH W KATALONII.

Powracając do sprawy ogólnej polityki, związanej z Hiszpanią, premier stwierdza, że

INTERWENCJA ZE STRONY WŁOCH,

o której mówił poseł Attlee, miała miejsce dawniej jeszcze przed ustanowieniem komitetu nieinterwencji.

Premier oświadczył, że rząd brytyjski obstaje przy swojej polityce nieinterwencji i nie uważa w chwili obecnej za stosowne dokonać w tej polityce jakichkolwiek zmian.

Co się tyczy żądań opozycji, aby przywrócono rządowi hiszpańskiemu prawa nabywania broni, premier podkreślił, że jego zdaniem, o ileby miało nastąpić tego rodzaju interwencja na korzyść rządu hiszpańskiego, to aby zmienić stan rzeczy w Hiszpanii, interwencja taka musiałaby przybrać bardzo znaczne rozmiary.

Wielka Brytania sama potrzebuje wszystkiej tej broni, którą posiada

Obecna sytuacja w Hiszpanii nie stanowi niebezpieczeństwa dla pokoju Europy, ale gdyby W. Brytania rzuciła swą politykę nieinterwencji i przeszła do interwencji na korzyść rządu hiszpańskiego w znaczniejszych rozmiarach, to wówczas

SYTUACJA HISZPAŃSKA STAŁABY SIĘ NIEBEZPIECZEŃSTWEM DLA POKOJU EUROPEJSKIEGO.

Premier podkreślił, że wizyta rzymska nie przyniosła w rezultacie udzielenia praw kombatanta gen. Franco. Fakt ten jest najlepszą ilustracją bezstronności rządu brytyjskiego.

W toku rozmów w Rzymie, Mussolini wyraził pogląd, iż absurdem jest nazywanie człowieka, sprawującego władzę nad ¾ terytorium Hiszpanii, buntownikiem, ale powody, dla których rząd brytyjski odmówił i odmawia udzielenia gen. Franco praw kombatanta leżą w innej płaszczyźnie, a mianowicie powód jest ten, iż tocząca się w Hiszpani wojna nie jest tylko wojną domową, lecz skomplikowaną w skutkach interwencją obcych mocarstw po jednej, czy po drugiej stronie.

Nawiązując do stosunków z Włochami, premier oświadczył: Niewątpliwie najpewniejszym sposobem, zmierzającym do tego, aby ktoś, kto dał swoje słowo, nie dotrzymał go, jest oświadczyć, że mu się nie wierzy i postępowanie własne oprzeć na przesłance, że nie dotrzyma on swego słowa.

W Rzymie otrzymałem ponowne pokojowe zapewnienie Mussoliniego

Wizyta w Rzymie, oznajmił premier, wzmocniła przyjaźń pomiędzy W. Brytanią a Włochami, ale nie osłabiła też stosunków z Francją. Stosunki z Francją oparte są obecnie na wzajemnym zaufaniu.

Przechodząc przy końcu swego przemówienia do wczorajszej mowy kanclerza Hitlera, premier Chamberlain oświadczył, co następuje:

„Dowodem wysoce przesadzonych obaw we wszelkiego rodzaju proroctwach, ogłaszanych w niektórych dziennikach, były przewidywania, co kanclerz Hitler powie w swoim wczorajszym przemówieniu. Była to mowa bardzo długa, która obejmowała znaczną ilość spraw. Nie chcę utrzymywać, iż miałem czas przestudiować każde zdanie tej mowy, ale pragnę oświadczyć, iż stanowczo uzyskałem wrażenie, iż nie było to przemówienie człowieka, który przygotowuje rzucenie Europy w głębię nowego kryzysu.

Wydaje mi się, że w mowie tej był cały szereg ustępów, które wskazywały na konieczność pokoju dla Niemiec w tym samym stopniu, co dla innych. Wszyscy posiadamy nasze zagadnienia wewnętrzne, nasze zagadnienia gospodarcze, lub finansowe, lub nasze zagadnienia bezrobocia. Nikt z nas przeto nie okaże braku sympatii dla idei, aby mężowie stanu czynili wszelkie wysiłki na rzecz poprawy warunków życia ich własnych narodów.

Premier powtórzył swą deklarację, uczynioną w sobotę w Birmingham, iż jego zdaniem, nie ma takich spraw między narodami, nawet najpoważniejszych, które nie mogłyby być załatwione drogą bezpośrednich rozmów. Bezcelowym jednak byłoby rozpoczynanie rozmów, mających na celu ogólne załatwienie różnic, zaspokojenie aspiracyj i usunięcie pretensyj dopóki atmosfera nie będzie temu sprzyjała. Oznajmiając to, mam na myśli, że dopóki ci, co przystąpią do rozmów, nie będą przekonani, iż każdy z nich istotnie pragnie pokoju i nie posiada żadnych złowrogich planów w zanadrzu, to, po tak długim okresie niepewności i obaw w Europie, trudno będzie się spodziewać łatwego osiągnięcia pomyślnych rezultatów.

Muszę przeto podkreślić:

ŻE PRAGNIEMY SŁYSZEĆ NIE TYLKO SŁOWA, KTÓRE OZNACZAJĄ PRAGNIENIE POKOJU, ALE ZANIM BĘDZIEMY MOGLI PRZYSTĄPIĆ DO OSTATECZNEGO POROZUMIENIA MUSIMY DOJRZEĆ KONKRETNE DOWODY CHĘCI PRZYSTĄPIENIA, JEŚLI NIE DO ROZBROJENIA, TO CONAJMNIEJ DO OGRANICZENIA ZBROJEŃ.

Gdy odpowiednia chwila nastąpi i znajdziemy gdzieindziej ducha odpowiadającego naszemu, wówczas W. Brytania z pewnością nie okaże braku zrozumienia i gotowa będzie do czynnego udziału na rzecz powszechnej stabilizacji pokoju w Europie.

Nie będzie żadnych rokowań z Niemcami

Odpowiedź prem. Chamberlaina na interpelację pos. Hendersona

LONDYN, 31 stycznia.

(PAT) Jeszcze przed rozpoczęciem się ferii świątecznych Izby Gmin pos. Henderson z Labour Party wystosował pod adresem premiera interpelację, czy zamierzone są jakiekolwiek dalsze rozmowy z kanclerzem Hitlerem i jakie są dalsze widoki stosunków brytyjsko-niemieckich. Interpelacja ta znalazła się na porządku dziennym we wtorek.

Premier odpowiedział na nią jak następuje: „Z satysfakcją przyjmuję do wiadomości te ustępy mowy kanclerza Hitlera, w której wyraził on pragnienie pogłębienia wzajemnego zaufania i współdziałania między naszymi obydwoma narodami. Pragnę skorzystać z tej okazji, aby zapewnić, że te same uczucia ożywiają zarówno rząd jak i naród brytyjski.

W chwili obecnej żadne rokowania między rządami brytyjskim i niemieckim nie są zamierzone. Z zadowoleniem natomiast notuję, że w rozmaitych sprawach handlowych toczyły się ostatnio rozmowy między przedstawicielami przemysłu W. Brytanii i Niemiec".

Na dodatkowe zapytanie, czy w najbliższej przyszłości zamierzone są jakiekolwiek rokowania między rządem brytyjskim a niemieckim, premier odpowiedział przecząco.

Powstańcy zdobyli wielką ilość materiału wojennego

po zajęciu Barcelony. — Zmiany w dowództwie wojsk rządowych

Salamanka, 31 stycznia. (PAT) Główna kwatera wojsk gen. Franco komunikuje, iż pomimo niepomyślnych warunków atmosferycznych posuwano się bez przerwy naprzód. Zajęto następujące miejscowości: San Vincente, Levone, Castell Terzor, Espunyola i Santa Maria de Palotondera.

W Barcelonie w ręce wojsk gen. Franco dostał się olbrzymi materiał wojenny. M. in. zdobyto 100 nowych motorów samolotowych produkcji amerykańskiej, 8 nieużywanych jeszcze samolotów amerykańskich, 38 tysięcy blaszanek z benzyną, 1000 karabinów maszynowych, które nie zostały jeszcze nawet rozpakowane i t. d.

Stanowi to dopiero część materiału wojennego, który zdołano zarejestrować. Wartość nieobliczonej jeszcze i nie zarejestrowanej zdobyczy obliczają na przeszło 100 milj. pesetów w złocie.

W ciągu dnia wczorajszego wzięto do niewoli 1500 jeńców. Wśród materiału wojennego, zdobytego w ciągu doby ubiegłej znajduje się skład amunicji i cały pociąg, załadowany bronią i amunicją.

Paryż, 31 stycznia. (PAT) Z pogranicza francusko-hiszpańskiego donoszą, że w dowództwie wojsk republikańskich zaszły zasadnicze zmiany. Naczelny dowódca wojsk barcelońskich gen. Sarabia miał ustąpić, miejsce zaś jego zajął oficer zawodowy dawnej armii królewskiej gen. Jurado.

Front wojenny przebiegać ma w odbecnej chwili o 2 km. na wschód od Arenys de Mar, na północ od Gronelles, dalej o 7 klm. od Vich na 8 klm. od Berga i dochodzi do Sort. Wojska powstańcze atakują w dalszym ciągu.

Napływ uchodźców do Francji trwa

Władze francuskie uruchomiły specjalne pociągi

PARYŻ, 31 stycznia. (PAT) Z pogranicza katalońskiego donoszą, iż do m. Tour de Carol przybyło 1400 kobiet i dzieci z Hiszpanii w stanie zupełnego wyczerpania z głodu i zimna. Uchodźców wysłano trzema pociągami do Rennes.

Z Puigcecda przybył ponadto transport z 1100 uchodźcami, których skierowano do m. Rodez.

Ponadto w Boulou, Perthus i Prats de Mollo znajduje się około 4000 rannych milicjantów, którzy zostaną umieszczeni w szpitalach w głębi kraju, celem zwolnienia szpitali w obszarze pogranicznym w związku z epidemiami, szerzącymi się nie tylko wśród uchodźców, lecz również wśród miejscowej ludności.

Milicjanci zdrowi w razie przekroczenia granicy francuskiej są rozbrajani i odsyłani z powrotem do Hiszpanii.

Uroczyste posiedzenie sejmu

w 20 rocznicę pierwszego sejmu Odrodzonej Rzplitej

WARSZAWA, 31 stycznia. Na piątek, dnia 10 lutego, jako w 20 rocznicę zebrania pierwszego sejmu Odrodzonej Rzplitej, zwołane zostało uroczyste posiedzenie plenarne sejmu.

Na posiedzeniu tym przemówił p. marszałek sejmu Makowski.

Imieniny P. Prezydenta Rzplitej

Wczoraj złożyła Dostojnemu Solenizantowi życzenia młodzież szkolna

WARSZAWA, 31 stycznia. (PAT) W dniu dzisiejszym Pan Prezydent R. P. prof. dr. Ignacy Mościcki przyjmował życzenia imieninowe od młodzieży szkół powszechnych, średnich i zawodowo-dokształcających.

W sali Mirowskiej Zamku Królewskiego zebrały się delegacje szkół wraz z delegacją dyrektorów i profesorów.

O godz. 12-ej wszedł do sali Mirowskiej Pan Prezydent R. P. w towarzystwie adjutanta kpt. Hartmana.

W imieniu dyrektorów szkół i gimnazjów warszawskich złożył życzenia imieninowe Dostojnemu Solenizantowi dyr. Lisowski.

Następnie uczeń szkoły powszechnej nr. 139, Ścigielski Zbigniew, w imieniu najmłodszej dziatwy wzruszonym głosem zapewnił Pana Prezydenta R. P., że serca uczniów szkół powszechnych biją jednym zgodnym rytmem miłości dla Dostojnego Solenizanta. Pan Prezydent R. P. podziękował za złożone życzenia i ucałował ucznia Ścigielskiego.

Wśród delegacyj uczniowskich przybyłych oddać hołd w przeddzień imienin Panu Prezydentowi R. P., znajdowała się również delegacja wychowanków instytutu ociemniałych i głuchoniemych.

Wychowanek tego instytutu po złożeniu życzeń Panu Prezydentowi R. P. wręczył Dostojnemu Solenizantowi adres, podpisany przez dzieci głuchoniemne oraz przez dzieci niewidome, które podpisały się systemem Braila (pismo dla ociemniałych).

W końcu delegacja uczenic, po złożeniu życzeń, wręczyła Panu Prezydentowi R. P. wiązankę kwiatów.

Pan Prezydent R. P. spędził dłuższą chwilę na rozmowie z młodzieżą, po czym serdecznie żegnany przez delegacje udał się do swych apartamentów.

* * *

Z okazji imienin Pana Prezydenta do kancelarii cywilnej napłynęło wiele depesz gratulacyjnych.

Śmiertelne ofiary zamieci

w Stanach Zjednoczonych

Nowy Jork, 31 stycznia. (PAT) Od wielu lat nie było tak katastrofalnej, jak obecnie, zamieci śnieżnej w Stanach Zjednoczonych.

W szczególności dała się ona odczuć w stanach wschodnich. Dotychczas stwierdzono śmierć 29 osób, w tym 11 w Chicago.

W Bostonie i Nowym Jorku szaleje burza śnieżna i cedzona wiatrem o szybkości 60 mil na godzinę.

Depesze gratulacyjne

do Pana Prezydenta Rzplitej

WARSZAWA, 31 stycznia. (PAT) Pan Prezes Rady Ministrów gen. Sławoj-Składkowski wystosował do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z okazji Jego Imienin depesze treści następującej:

P. Prezydent Rzeczypospolitej Prof. Dr. Ignacy Mościcki

Spała

Raczy Pan Prezydent przyjąć łaskawie w dniu Swych Imienin od Rządu Rzeczypospolitej i od całej administracji państwowej nasze najszczersze życzenia i wyrazy najgłębszej czci i oddania.

Prezes Rady Ministrów
(—) gen. SŁAWOJ-SKŁADKOWSKI.

* *

P. marszałek senatu płk. K. Miedziński wysłał do Pana Prezydenta R. P. depeszę następującą:

P. Prezydent Rzeczypospolitej Prof. Dr. Ignacy Mościcki

Spała

W imieniu Senatu Rzeczypospolitej i własnym mam zaszczyt prosić Pana Prezydenta o przyjęcie najlepszych życzeń imieninowych wraz z wyrazami czci i oddania.

Marszałek Senatu
(—) BOGUSŁAW MIEDZIŃSKI.

* *

P. marszałek sejmu prof. Wacław Makowski wystosował telegram treści następującej:

P. Prezydent Rzeczypospolitej Prof. Dr. Ignacy Mościcki

Spała

W imieniu Sejmu i własnym mam zaszczyt złożyć Dostojnemu Panu Prezydentowi w dniu Jego Imienin najserdeczniejsze życzenia osiągnięcia trwałych rezultatów pracy dla dobra Rzeczypospolitej oraz osobistego szczęścia.

Marszałek Sejmu
(—) PROF. WACŁAW MAKOWSKI.

Min. Beck na Zamku

Warszawa, 31 stycznia. (PAT) Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w dniu dzisiejszym generał broni Kazimierza Sosnkowskiego.

* * *

Pan Prezydent Rzplitej przyjął w dniu dzisiejszym p. ministra spraw zagranicznych Józefa Becka.

Zdarzenia i ludzie

Dzieje miłości Charlie Chaplina

Sandra Winthers — towarzyszka życia Nr. 8, żona Nr. 5

Wiadomość jakoby Charlie Chaplin po rozwodzie z Paulette Goddard miał poślubić młodą aktorkę Sandrę Winthers potwierdza się. Równocześnie świat dowiaduje się ciekawych szczegółów o tym nowym romansie znakomitego aktora filmowego. Po raz pierwszy w tym wypadku nie Chaplin był inicjatorem rozwodu, lecz jego czwarta żona Paulette Goddard, która od dawna już nosiła się zamiarem poślubienia arystokraty angielskiego hrabiego of Warwick.

Sandra Winthers dotychczas występowała jako aktorka sceniczna w Los Angeles pod nazwiskiem Dorothy Cammingore. Charlie poznał ją tam i natychmiast wybrał jako partnerkę do swego następnego filmu. Wówczas jeszcze Charlie nie był zdecydowany co do treści swego nowego filmu. Nosił się z zamiarem nakręcenia „Dyktatora" lub zrealizowania innego ze swych licznych pomysłów, zaś partnerka podsunęła mu myśl o stworzeniu filmu autobiograficznego pod tytułem „The life of Charlie Spencer Chaplin". Ostatecznie jednak Charlie postanowił nakręcić „Dyktatora", w którym Sandra Winthers odegra główną rolę... Wątpliwe jest, czy Chaplin kiedykolwiek odtworzy swój życiorys na taśmie filmowej. Pewne jest natomiast, iż stosunki jego z nową partner ką w międzyczasie tak się zacieśniły, że w kołach filmowych w Hollywood mówi się już o bliskim małżeństwie Chaplina.

Cofnijmy się teraz do pierwszej miłości wielkiego komika. Było to w pierwszych dniach wojny światowej, gdy Charlie, przez nikogo jeszcze wtedy nie znany, co wieczór pędził w wypożyczonym płaszczu i starannie oczyszczonym meloniku do Kensington Gate, by przed teatrem oczekiwać wybranej swego serca, statystki Hetty. Hetty zmarła w wieku 20 lat na grużlicę, nie doczekawszy się wspaniałej kariery swego przyjaciela. Chaplin nigdy nie zapomniał o tej pierwszej, wielkiej miłości, której wspomnienie otacza takim pietyzmem, że nawet najbliżsi jego przyjaciele nie dowiedzieli się nigdy nazwiska małej statystki.

Od tego czasu Charlie miał cztery żony, kilka przyjaciółek i krążyły także pogłoski, iż zamierza zaręczyć się z Claire Windsor, Polą Negri lub Raquel Meller. Żadna z tych kobiet jednakże nie mogła mu dać trwałego szczęścia.

Pierwsza żona Chaplina była Edna Purviance. Gdy Charlie poznał ją w roku 1915, była ona stenotypistką i zajęta przez niego zaangażowana jako partnerka do filmu. Małżeństwo trwało trzy lata i Edna grała w około 15 filmach. Następnie doszło do rozwodu i od tego czasu Edna otrzymuje od swego byłego męża 250 dolarów tygodniowo, które po większej części wydaje na coctaile i likiery w różnych barach Los Angeles.

Wkrótce potem Chaplin zakochał się w Mildred Harris, córce szatniarki kinowej. Ożenił się z nią w roku 1918, lecz już po dwóch latach doszło do rozwodu. Z drugą swą żoną Chaplin miał dziecko, które umarło krótko po urodzeniu. Obecnie Mildred Harris ma już trzeciego męża.

Lita Grey miała 16 lat, gdy Chaplin przeznaczył jej główną rolę kobiecą w swym filmie „Gorączka Złota". Wkrótce potem ożenił się z nią. Lita urodziła mu dwoje dzieci, lecz na skutek intryg matki jej doszło do rozwiązania małżeństwa. Proces rozwodowy wywołał olbrzymi skandal i obawiano się, iż położy on kres karierze filmowej Chaplina. Licie Grey przyznano dzieci oraz jednorazową odprawę w wysokości 400 000 dolarów. Wyszła ona po raz drugi za mąż i publiczność przestała się nią interesować po jakimś czasie.

Georgie Hale otrzymała pierwszą nagrodę na jakimś konkursie piękności. — Została ona przez Sternberga zaangażowana do odegrania głównej roli w pewnym filmie, poczem Chaplin powierzył jej główną rolę w swym filmie „Gorączka Złota", którą pierwotnie miała zagrać Lita Grey. Idylla i współpraca jednakże trwały bardzo krótko.

Następczyni jej, Virginia Cherrill nie miała właściwie nigdy zamiaru zostać aktorką filmową. Charlie poznał ją na jakimś meczu bokserskim; spodobała mu się i została jego partnerką w filmie „Światła Wielkiego Miasta". Potem jednakże drogi ich rozeszły się i Virginia została żoną Earl'a of Jersey.

Austriaczka Maria Miller, która jako gwiazda filmowa występowała pod pseudonimem May Reeves, poznała Chaplina w czasie jego podróży po Europie, w Cannes, i następnie pojechała z nim do Włoch i Algieru. Przyjaciele Chaplina nazywali ją „tajemniczą Marią", albo też „cyganką". Chaplin zaręczył się z nią, lecz krótko przed wyznaczonym już ślubem opuścił swą narzeczoną, by udać się w podróż do Japonii. Maria zemściła się na nim, wydając książkę pt. „Życie intymne Charlie Chaplina", w której roi się od niedyskrecji.

Paulette Goddard była najprzód manekinem, potym girlsą u Ziegfielda. Jej nim Chaplin powierzył jej główną rolę kobiecą w „Dzisiejszych czasach". Do małżeństwa z nią Charlie Chaplin przez długi czas się nie przyznawał. Miłość, jaką do niej czuł była tak wielka, iż po raz pierwszy zakończył film, w którym występowała, happy endem. Mimo to doszło do zerwania, którego powodem była zazdrość Chaplina, ponoć nie zupełnie bezpodstawna.

Czy małżeństwo Chaplina z żoną Nr. 5 i towarzyszką życiową Nr. 8 będzie długotrwałe — trudno przewidzieć...

O czym mówił Chamberlain z Mussolinim

w czasie wizyty rzymskiej? — Duce zapewniał, że Włochy nie roszczą żadnych pretensji terytorialnych do Hiszpanii

Nie będzie rokowań między Francją a Włochami przed zakończeniem wojny hiszpańskiej

Londyn, 31 stycznia.

(PAT) Przed rozpoczęciem debaty w sprawie sytuacji w Hiszpanii, której przebieg podajemy na str. 1-ej, premier Chamberlain złożył izbie obszerne wyjaśnienie o rozmowach, odbytych w Rzymie.

„Nie było oczekiwane — mówił premier — aby jedna strona przyjęła wszystkie argumenty i punkty widzenia, wysunięte przez stronę drugą, ale aczkolwiek

NIE MOŻEMY STWIERDZIĆ, ŻE WE WSZYSTKICH SPRAWACH OSIĄGNĘLIŚMY POROZUMIENIE,

to jednak osiągnęliśmy nasz cel, ponieważ po zakończeniu rozmów każda ze stron miała o wiele jaśniejszy pogląd na stanowisko drugiej, aniżeli przed tym.

Pod żadnym względem nie toczyły się w czasie tej wizyty żadne formalne rokowania, ani

NIE ODBYWAŁY SIE ŻADNE FORMALNE KONFERENCJE.

Nie było to bynajmniej naszym zamiarem, gdy przyjęliśmy zaproszenie Mussoliniego. Rozmowy nasze były całkowicie nieobowiązujące i miały charakter eksploracyjny. Pragnę udzielić izbie następujących wrażeń ogólnych, jakie wyniosłem z naszych rozmów:

„Przede wszystkim Mussolini wyraźnie podkreślił, że polityka Włoch jest polityką pokoju i że chętnie użyje swego wpływu na rzecz pokoju, o ile istniałaby ku temu potrzeba. Włochy pragną pokoju pod każdym względem, m. in. i dla ogólnej stabilizacji w Europie. Pragnę przypomnieć izbie, że Mussolini we wrześniu ub. roku dał dowody zarówno swej chęci, jak i swej umiejętności interweniowania na rzecz pokoju.

BYŁO PRZETO RZECZĄ BARDZO PRZYJEMNĄ USŁYSZEĆ Z UST JEGO ZAPEWNIENIE IŻ W RAZIE POTRZEBY MOŻNA NA NIEGO LICZYĆ.

Nasi gospodarze stwierdzili również wyraźnie, że oś Berlin—Rzym jest istotnym czynnikiem włoskiej polityki zagranicznej, ale że nie oznacza to, iż byłoby niemożliwym dla Włoch mieć najbardziej przyjazne stosunki z W. Brytanią i innymi mocarstwami, o ile okoliczności temu będą sprzyjały.

Co się tyczy Morza Śródziemnego, Mussolini wyraził zadowolenie z postanowień układu włosko-angielskiego i z naciskiem powtórzył, iż Włochy zamierzają lojalnie wypełniać swoje zobowiązania z tytułu tego układu. Nie ukrywaliśmy naszego żalu, że

STOSUNKI WŁOCH Z FRANCJĄ ULEGŁY OSTATNIO POGORSZENIU.

Jasnym stało się dla nas w toku dalszych rozmów, że

wielką przeszkodą pomiędzy Francją i Włochami jest sprawa hiszpańska i że dopóki wojna ta nie skończy się, żadne rokowania między tymi dwoma krajami nie mają szans powodzenia. Równocześnie jednak Mussolini zapewnił, że konflikt hiszpański zostanie zlikwidowany, a Włochy niczego od Hiszpanii domagać się nie będą.

W rozmowach w tej sprawie z lordem Halifaxem, min. Ciano spontanicznie potwierdził zapewnienie, udzielone już poprzednio rządowi J. K. Mości, że Włochy nie mają żadnych ambicji terytorialnych, o ile chodzi o jakąkolwiek część terytorium hiszpańskiego. Mussolini nie ukrywał swego poglądu, że gen. Franco należałoby natychmiast udzielić praw kombatanta, ale podkreślił on swą gotowość poszanowania brytyjskiego planu, przyjętego przez komitet nieinterwencji.

Co się tyczy

GWARANCJI DLA CZECHOSŁOWACJI,

Mussolini oznajmił, że w zasadzie gotów jest przyjąć zasadę gwarancji granic Czechosłowacji przeciwko niesprowokowanej agresji, ale — jego zdaniem — należy najpierw załatwić trzy sprawy, a mianowicie: sprawę wewnętrznej konstytucji Czechosłowacji, sprawę ustanowienia neutralności Czechosłowacji oraz sprawę ostatecznego wykreślenia granic czechosłowackich.

Na temat rozbrojenia odbyliśmy pożyteczną rozmowę, z której wynikało, że Mussolini sprzyja przystąpieniu do tej sprawy najpierw na drodze jakościowych ograniczeń, gdy warunki okażą się dla tego rodzaju rozmów bardziej sprzyjającymi. Uzgodniliśmy, że pozostaniemy co do dalszego rozwoju tej sprawy we wzajemnym kontakcie.

Co się tyczy

ZAGADNIENIA ŻYDOWSKIEGO, „TO JASNYM BYŁO, ŻE MUSSOLINI UWAŻA SPRAWĘ TĘ ZA MIĘDZYNARODOWĄ, KTÓREJ ŻADNE PAŃSTWO W SWOIM WŁASNYM ZAKRESIE ROZWIĄZAĆ NIE MOŻE I KTÓRA MUSI BYĆ TRAKTOWANA NA SZEROKIEJ PŁASZCZYŹNIE".

O swej wizycie u Ojca Świętego Chamberlain oświadczył: „Wizyta ta była zaszczytnym wyróżnieniem i przyjemnie nam było usłyszeć z ust Jego Świątobliwości podziw i sympatię, jakie żywi On dla króla i królowej oraz dla narodu imperium brytyjskiego. Uderzyła nas również głęboka szczerość z jaką Jego Świątobliwość przejęty był wielkimi zagadnieniami, zamącającymi w ostatnich dniach pokój europejski i sumienie ludzkości".

Ustawy antyżydowskie w Czechosłowacji

przewidywać mają zasadę proporcjonalności i rewizję obywatelstwa. — Teorie rasistowskie nie będą stosowane

Praga, 31 stycznia.

(PAT) Komunikat urzędowy z dn. 28 b. m. doniósł, że gabinet czeski na posiedzeniu w dn. 27 b. m. postanowił uregulować kwestię żydowską w Czechach i na Morawach. Komunikat podawał, że szczegóły zostaną podane do wiadomości w przyszłym tygodniu.

Dzisiejszy numer „Narodni Politika", stojącej blisko ministra bez teki Havelki, męża zaufania prezydenta Hacha i przewodniczącego specjalnej komisji ministerialnej do spraw żydowskich, podaje zarys podstaw, na jakich uregulowany zostanie problem żydowski w Czechach i na Morawach.

Dziennik stwierdza na wstępie, że sprawa żydowska należy dziś do najbardziej palących zagadnień w Europie, antysemityzm nie jest jednak następstwem teorii rasowych, a głównej przyczyny jego należy szukać w stosunkach gospodarczych.

Czechosłowacja, która na progu swego nowego życia państwowego przyjęła jako naczelną podstawę uregulowanie problemów społecznych według zasady etyki chrześcijańskiej, nie może kwestii żydowskiej rozwiązać na podstawach teorii rasizmu, co jednakże nie oznacza bynajmniej, że zarządzenia rządu czeskiego przeciw Żydom w skutkach swych będą mniej dotkliwe.

Uregulowanie sprawy żydowskiej, według dziennika, pójdzie w trzech kierunkach: 1) Wysiedlenia emigrantów, przy czym państwo postara się dla nich o przydział dewiz. 2) Rewizji obywatelstwa i wreszcie 2) Przeprowadzenia zasady proporcjonalności w odniesieniu do tych Żydów, którzy pozostaną w Czechosłowacji.

Konferencja londyńska w sprawie Palestyny

rozpocznie się we wtorek, dn. 7 lutego

LONDYN, 31 stycznia.

(PAT) W odpowiedzi na interpelację w Izbie Gmin, minister kolonii Macdonald wyjaśnił dziś, że formalne rozpoczęcie rozmów w ramach konferencji palestyńskiej wyznaczone jest na wtorek, 7 lutego.

Minister oznajmił, iż rząd ma nadzieję, że do tego czasu załatwiona zostanie pozytywnie sprawa delegatów palestyńskiej partii obrony narodowej (grupy Naszaszibiego). Rozmowy nieobowiązujące, jakie rozpoczęły się już obecnie, dotyczą tylko kwestii procedury, a także sprawy przedstawicieli grupy Naszaszibiego.

Z wyjaśnienia ministra nie wynikło wyraźnie, czy konferencja palestyńska otwarta zostanie 7 lutego formalnie, jako konferencja okrągłego stołu, czy też rozpoczną się oficjalne rozmowy z poszczególnymi grupami delegatów bez zasiadania odrazu do wspólnego stołu.

LONDYN, 31 stycznia.

(PAT) Odpowiadając dziś w izbie Gmin na interpelację poselską na temat osiedlenia Żydów w Gujanie brytyjskiej, minister kolonii Macdonald oświadczył, że w porozumieniu z komitetem koordynacyjnym do spraw uchodźców żydowskich (komitet eviański), wyznaczona została przez komitet doradczy prezydenta Roosevelta do spraw uchodźców komisja rzeczoznawców w liczbie 6 członków. Komisja ta uda się do Gujany brytyjskiej dla przeprowadzenia badań.

Rząd J. K. M. dodaje do tej komisji jeszcze jednego lub dwóch członków brytyjskich. Komisja wyjeżdża do Gujany w pierwszych dniach lutego.

Mieszana komisja polsko-niemiecka

rozpatrywać będzie wszystkie sprawy związane z powrotem wysiedleńców do Niemiec

WARSZAWA, 31 stycznia.

Jak się dowiadujemy, w najbliższych dniach rozpocznie działalność przewidzianą w układzie polsko-niemieckim mieszana komisja rządowa, mająca rozpatrywać wszystkie sprawy związane z powrotem do Niemiec Żydów obywateli polskich.

Komisja składa się z dwóch przedstawicieli, po jednym z ramienia każdego rządu. Są to urzędnicy administracji politycznej.

Delegat polski do komisji mieszanej urzędować będzie w Nowym Tomyślu, delegat niemiecki zaś po drugiej stronie granicy. Powrót pierwszej partii wysiedleńców do Niemiec poprzedzony będzie zbadaniem przez komisję mieszaną dokumentów rejestracyjnych, które będą doręczone również Centralnemu Żydowskiemu Komitetowi Pomocy dla Uchodźców w Warszawie.

„Berliner Tageblatt" i „Kreutzeitung"

przestały z dniem wczorajszym ukazywać się

Berlin, 31 stycznia.

(PAT) Dziś ukazał się po raz ostatni jeden z najstarszych dzienników berlińskich „Berliner Tageblatt". Od dnia 1 lutego rb. „Berliner Tageblatt" zostaje połączony z „Deutsche Allgemeine Ztg." Większość członków redakcji i korespondentów zagranicznych „Berliner Tageblattu" przechodzi do „Deutsche Allgemeine Ztg.".

W ostatnim numerze „Berliner Tageblatt" najwybitniejsi publicyści i korespondenci dziennika żegnają się ze swymi czytelnikami.

***

Z dniem dzisiejszym ukazał się po raz ostatni popularny dziennik berliński „Kreutzeitung", który był dawniej organem kół konserwatywnych i hołdował tradycji Bismarcka.

Kara śmierci

za spekulację mięsem

SANTIAGO DE CHILE, 31 stycznia.

(PAT) Rozstrzelano tu pewnego kupca, który spekulował na mięsie, innego zaś skazano na chłostę.

Donoszą tu o wznowionej działalności wulkanów Chillan i Antuco. Ziemia podlega częstym wstrząsom a mieszkańcy żyją w stanie ciągłego alarmu.

Nowe linie kolejowe w Polsce

Skierniewice—Łuków i Zawiercie—Tarnowskie Góry

Warszawa, 31 stycznia.

W układzie polskiej sieci kolejowej odczuwał się brak połączenia kolejowego w kierunku ze wschodu na zachód, dającego możność skierowania pociągów towarowych tranzytowych z ominięciem przeciążonych stacyj węzła warszawskiego.

To zadanie ma spełnić **projektowana nowa linia kolejowa Skierniewice—Łuków**, o budowie której została niedawno uchwalona ustawa przez izby ustawodawcze.

Linie ta łączy bezpośrednio sieć kolei wschodnich z zachodnimi, dając skrót drogi w porównaniu do drogi z Łukowa do Skierniewic przez Siedlce i Warszawę o około 20 klm. **Długość projektowanej linii kolejowej Skierniwice—Łuków wynosi 166 km.** Przechodzić ona będzie przez Mszczonów, Grójec, Górę Kalwarię, Pilawe i Stoczek.

Między Grójcem a Górą Kalwarią nowa linia krzyżuje się z otwartą w 1934 r. linią kolejową Warszawa—Radom. **W miejscu skrzyżowania projektuje się wykonanie wspólnej stacji Czachówek.** Pod Górą Kalwaria trasa linii przecina Wisłę, gdzie **projektowany jest nowy most żelazny długości około 560 m. Na st. Pilawa nowa linia krzyżuje się z linią Warszawa—Deblin.** Po za tym trasa linii przecina dość znaczną ilość dróg bitych, gdzie są projektowane wiadukty drogowe.

Druga budowana obecnie **linia kolejowa Zawiercie—Tarnowskie Góry** stanowić będzie część przyszłej magistrali węglowej, łączącej Zagłebie ze wschodnią granicą państwa i **przechodzącej przez Centralny Okręg Przemysłowy, miasta Zamość, Hrubieszów, Wojnicę i Łuck.**

Obecnie zaś linia ta posiadać będzie duże znaczenie lokalne gdyż łaczy z siecią normalnotorową miejscowości, pozbawione dotychczas komunikacji kolejowej, a wykazujące znaczne tendencje rozwojowe. Budowa linii Zawiercie—Tarnowskie Góry została zapoczątkowana w 1934 r. przez zarzad Zawiercia przy pomocy finansowej Funduszu Pracy.

Do chwili obecnej zakończono i uruchomiono odcinek linii długości 8 km. od Zawiercia do Poręby, gdzie mieszczą się Zakłady Mechaników Polskich z Ameryki oraz wykonano budowę podtorza na długości 24 km. Do całkowitego ukończenia budowy pozostaje wykonanie robót na pozostałym odcinku długości 8 km., ułożenie 32 km. toru, wykonanie budynków i urzadzeń kolejowych.

Nowy regulamin egzaminów maturalnych

w liceach nowego typu dla eksternistów

Warszawa, 31 stycznia.

Ministerstwo oświaty i kultury zatwierdziło regulamin egzaminów maturalnych w liceach nowego typu, dla kandydatów szkół prywatnych, nie posiadających pełnych praw państwowych oraz dla eksternów.

Regulamin ten wprowadza szereg inowacyj. Przy egzaminach wydawane będą kandydatom świadectwa 4 typów licealnych, humanistycznego, klasycznego z językiem greckim, matematyczno-fizycznego i przyrodniczego./

Egzaminy składane będą z 4 przedmiotów piśmiennie, a z 11 przedmiotów ustnie. Czas trwania egzaminu ustnego z jednego przedmiotu nie może przekraczać pół godziny. Eksternistom zezwolono na składanie egzaminów nieograniczoną ilość razy, a nie jak dotąd tylko 3 razy.

Ubiegający się o maturę ekstern powinien mieć ukończonych conajmniej 17 i pół lat życia i wykazać się z odbytego przysposobienia wojskowego z obozem letnim oraz świadectwem niekaralności.

Egzaminy dla eksternów odbywać się będą 4 razy do roku, a dopuszczone doń będą jedynie osoby, posiadające świadectwo ukończenia 4 klas gimnazjum nowego lub 6 klas gimnazjum starego typu.

Kandydaci do matury egzaminowani będą również z przysposobienia wojskowego, przy czym egzamin podzielony będzie na część praktyczną, polegającą na sprawdżeniu rozwoju fizycznego kandydata oraz teoretyczną, jak egzamin z obrony przeciwlotniczej i gazowej, ratownictwa sanitarnego itp.

List Wilhelma II do Niemoellera

pochwycony przez „Gestapo“ — Niezwykły cynizm Streichera

Berlin, 31 stycznia.

Znany antysemita niemiecki, gauleiter Streicher, wygłosił w tych dniach w berlińskim pałacu sportowym przemówienie, skierowane przeciw Kościołowi.

Oświadczył on m. in., że **„wolł raczej przygarnąć do siebie każdego Niemca, który dawniej był zagorzałym komunistą i bezbożnikiem i z miłości** do kraju, powrócił na łono oiczyzny, **aniżeli bohaterskiego b. dowódce łodzi podwodnej, Niemoellera, który, służąc Bogu, dopuszcza się zdrady stanu“.**

W końcu oświadczył Streicher, że i on jest zwolennikiem modlitwy do Boga, i to modlitwy idącej z serca.

„Kiedyś matka moja — mówił Streicher — modliła się w kościele żarliwie do Boga o pomoc w jej ciężkim położeniu. Pomoc ta rzeczywiście też nadeszła. **Albowiem po 2 dniach... zmarła nasza dobra ciotka, która zapisała nam w testamencie 7 tysięcy marek“.**

• • •

Londyn, 31 stycznia.

„Yorkshire Post“ donosi, że rozkaz Hitlera do korpusu oficerskiego armii niemieckiej zabraniający oficerom czynnej armii brania udziału w uroczystościach urodzinowych b. cesarza Wilhelma II, wydany został z tego powodu, że **b. cesarz wystosował przed niedawnym czasem do żony pastora Niemoellera, znajdującego się od dłuższego czasu w obozie koncentracyjnym, list z wyrazami głębokiego współczucia.**

List ten przychwycony został przez cenzurę niemiecką i stał sie powodem wydania wspomnianego zakazu.

Posiedzenie sejmu śląskiego

Katowice, 31 stycznia.

(PAT) Dzisiejsze posiedzenie sejmu śląskiego rozpoczęło sie od dyskusji nad przemówieniem wojewody śląskiego dr. Grażyńskiego, wygłoszonym na poprzednim posiedzeniu plenarnym sejmu w dn. 23 b. m. z okazji wniesienia projektu ustawy skarbowej i preliminarza budżetowego na rok 1939/40.

W dyskusji zabierali głos liczni mówcy, m. in. przedstawiciele Zaolzia, poruszając szereg zagadnień.

Następnie przemawiał wojewoda dr. Grażyński, odpowiadając na kwestie, poruszone przez posłów.

W dalszym ciągu obrad sejm załatwił w drugim czytaniu szereg projektów ustaw.

W St. Zjednoczonych o mowie Hitlera

Waszyngton, 31 stycznia.

(PAT) Senator Pittmann, przewodniczący komisji spraw zagranicznych senatu, oświadczył, iż wczorajsze przemówienie kanclerza Hitlera „było najspokojniejsze z tych, które słyszałem“.

Senator Pittmann podkreślił podobieństwo jakie — jego zdaniem — istnieje między mową kanclerza Hitlera a przemówieniem Chamberlaina, oraz zaznaczył, iż nie ma w niej żadnego żądania opartego na sile. Nawet dyskusja w sprawie kolonii, nie zawierała w sobie żądań ultymatywnych“.

Komunikacja lotnicza

na trasie Bordeaux—N. Jork

Paryż, 31 stycznia.

(PAT) **W dniu 18 lutego rozpocząć się mają próby regularnej komunikacji lotniczej na trasie Bordeaux—N. Jork. Próby te organizuje tow. lotnicze „American Airways“.**

Połączenie lotnicze Bordeaux—N. Jork będzie miało charakter handlowy, t. zn., że pasażerowie nie będą przyjmowani na pokład. Przelot odbywać się będzie 4-motorowym samolotem amerykańskim „Boeing 314“.

Manifestacja faszystów angielskich

na ulicach Londynu

Londyn, 31 stycznia.

(PAT) Dziś po południu manifestowała na ulicach Londynu grupa faszystów ze sztandarami w chwili wysyłania odzieży i lekarstw dla uchodźców hiszpańskich do Francji.

Członkini komitetu pomocy dla uchodźców hiszpańskich, panna Brown, została pobita. Manifestanci nieśli transparenty z napisami: „Po co pomagać cudzoziemcom, gdy tyle jest potrzeb w W. Brytanii“.

Trucicielka 12 osób

nie będzie stracona

Bruksela, 31 stycznia.

(PAT) Sąd apelacyjny zatwierdził dziś wyrok pierwszej instancji, skazujący na karę śmierci wdowe Becker, która otruła 12 osób, a 4 inne usiłowała otruć.

W ten sposób wyrok stał sie prawomocny, nie będzie on jednak wykonany, gdyż w Belgii od wielu lat wyroki śmierci nie są wykonywane.

Praga uznała rząd gen. Franco

Nowy poseł objął w posiadanie gmach poselstwa

Praga, 31 stycznia.

(PAT) Urzędowo donosza, że na skutek uznania de jure rządu gen. Franco przez rząd czesko-słowacki, dotychczasowy agent generalny w Pradze Sanzy Tovar otrzymał kierownictwo poselstwa hiszpańskiego w Pradze w charakterze charge d'affaires ad interim, aż do chwili mianowania nowego posła.

Sanzy Tovar objął wczoraj w posiadanie gmach poselstwa hiszpańskiego w Pradze.

Dwuletnia służba wojskowa we Francji

Wczorajsza uchwała izby deputowanych

PARYŻ, 31 stycznia.

(PAT) Izba deputowanych przyjęła dziś projekt ustawy, rozciągającej moc obowiązującą ustawy z 1936 r. o tymczasowym wprowadzeniu 2-letniej służby wojskowej na kontyngenty lub części kontyngentów, które będą wcielone do armii w r. 1940 i następnych.

Ponadto projekt upoważnia ministra obrony narodowej do wcielania do szeregów powoływanych corocznie żołnierzy w porze, którą uzna za najbardziej odpowiednią.

„Polonia Restituta“ dla ministrów włoskich

Amb. Wieniawa-Długoszowski wydał śniadanie na cześć min. Alfieri

Rzym, 31 stycznia.

(PAT) W dniu dzisiejszym ambasador R. P. przy Kwirynale, dr Wieniawa-Długoszowski, wydał śniadanie na cześć ministra kultury narodowej Alfieriego oraz jego najbliższych współpracowników.

Przed śniadaniem ambasador wręczył min. Alfieri insygnia orderu „Polski Odrodzonej“ I-ej klasy. Ponadto insygnia orderu „Polski Odrodzonej“ II-ej klasy otrzymali min. Rocco i dyrektor Casini. Czterej inni współpracownicy min. Alfieri'ego otrzymali ordery „Polski Odrodzonej“ klasy III-ej, IV-ej i V-ej.

Wręczając insygnia ministrowi Alfieri, ambasador wygłosił okolicznościowe przemówienia, na które odpowiedział min. Alfieri. W śniadaniu wzięli m. inn. udział dziennikarze polscy.

Konferencja międzynarodowa w Tokio

Tokio, 31 stycznia.

(PAT) Jak donosi agencja „Domei“ w toku dzisiejszej debaty parlamentarnej członek partii Minseito, admirał Taniko Toyama domagał się od ministra spraw zagranicznych zwołania do Tokio konferencji międzynarodowej, na którą zaproszone byłyby Anglia, St. Zjednoczone, a w razie konieczności Niemcy i Włochy, w celu wyjaśnienia istotnego znaczenia nowego ładu w Azji Wschodniej.

W odpowiedzi min. Arita zaznaczył, że nie rozważał możliwości zwołania takiej konferencji, zdaniem jego jednak byłoby rzeczą pożyteczna zaprosić kilku przedstawicieli tych mocarstw do Tokio dla zbadania sytuacji na miejscu.

Gen. Lutze w Rzymie

Rzym, 31 stycznia.

(PAT) Przybył tu dziś samolotem wraz ze swą świtą szef sztabu S.S. gen. Lutze, powitany na lotnisku Littorio przez szefa sztabu milicji faszystowskiej.

Z dziejów Łodzi

Dnia 1 lutego 1927 roku po raz pierwszy w świątyniach łódzkich odprawione zostały nabożeństwa dla młodzieży szkolnej z okazji Imienin Prezydenta Rzeczypospolitej prof. d-ra Ignacego Mościckiego. Pan Prezydent Rzeczypospolitej nie zapomina też o Łodzi: w ciągu 12-letniego blisko urzędowania na najwyższym stanowisku w Polsce, odwiedził nasze miasto szereg razy, przyczym kilka razy oficjalnie. Łódź była pierwszym miastem w Rzeczypospolitej poza Warszawą, która gościła Pana Prezydenta w swych murach w dniu 15 maja 1927 roku, później Pan Prezydent był obecny na otwarciu szpitala Jego Imienia przy ulicy Zagajnikowej, w zakładach przemysłu chemicznego w Zgierzu i t. d.

Dzięki sąsiedztwu rezydencji Prezydenta w Spale łodzianie bardzo często, zwłaszcza latem, są gośćmi przepięknych lasów spalskich i letnisk pobliskich. Z dniem 1 kwietnia 1939 r. Spała włączona zostaje do województwa łódzkiego.

KRONIKA

Luty
1
Środa

Dziś Ignacego	
Jutro Oczyszczenie	NMP
Wschód słońca	7.18
Zachód słońca	16.21
Wschód księżyca	12.35
Zachód księżyca	3.53
Długość dnia	8.52
Przybyło dnia	1.22

Krótkie wiadomości

DWUDNIOWA PRZERWA W ZAJĘCIACH w szkołach średnich i powszechnych rozpoczyna się dziś. Dziś zajęcia nie odbędą się ze względu na przypadający dzień imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Młodzież uda się tylko do świątyń na nabożeństwo. Jutro natomiast przypada święto kościelne.

***

NOWE BLANKIETY CZEKOWE w obrocie P.K.O. zostaną wprowadzone w bieżącym tygodniu. Blankiet składać się będzie tylko z 2-ch części — przekazu i odcinka dla odbiorcy. Będzie to znacznym ułatwieniem dla osób posługujących się tymi czekami, którzy obecnie wypełniać muszą trzy odcinki.

***

BUDOWA NOWEGO GMACHU dla odministracji miejskiej rozpocznie się na ul. Lindleya z początkiem wiosny. Do gmachu tego przeniesione będą w przyszłości wydziały opieki społecznej oraz ewidencji ludności, które mieszczą się obecnie w budynku dzierżawionym od osób prywatnych.

***

ODDYMIANIE MIASTA będzie przedmiotem obrad specjalnej komsji technicznej, która zbiera się w najbliższych dniach na swe posiedzenie. Na posiedzeniu przejrzane będą wyniki, zastosowane przez elektrownię warszawską, która wprowadziła specjalne aparaty, wchłaniające dym, dobywający się z kominów.

***

LUSTRACJA SANITARNA zakładów piekarskich i masarskich przeprowadzona będzie przez władze zdrowotne naszego miasta. Szczególna uwaga zwrócona będzie na posiadanie przez te zakłady odpowiednich ubikacyj i urządzeń (natrysków i t. d.) umożliwiających pracę w nienagannej czystości.

***

DODATKOWE KOMISJE POBOROWE dla rocznika 1917 urzędować będą w wydziale wojskowym zarządu miejskiego przy Al. Kościuszki Nr. 19 w dniach 16 i 28 lutego. 16-go lutego urzędować będzie komisja dla P.K.U. Łódź-Miasto I, obejmującego teren 2, 3, 5, 8, 9 i 11 komisariatów policji, zaś 28 lutego — komisja dla P.K.U. Łódź-Miasto II, obejmującego teren 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 i 14 kom. policji.

Dyżury aptek

Nocy dzisiejszej dyżurują następujące apteki: L. Stechel (Limanowskiego 37), Sz. Jankielewicz (Stary Rynek 9), T. Stanielewicz (Pomorska 91), A. Borkowski (Zawadzka 45), B. Głuchowski (Narutowicza 6), St. Hamburg i S-ka (Główna 50), L. Pawłowski (Piotrkowska 307).

Nowa kometa zbliża się w kierunku ziemi

z szybkością 17 klm. na sekundę.—Największe zbliżenie nastąpi w dniu 12 lutego

Żywe zainteresowanie budzi obecnie nowa kometa Kozik-Peltier, odkryta 17-go stycznia w Taszkiencie oraz w 3 dni później niezależnie przez Peltier w Stanach Zjednoczonych A. P. Ponieważ zaobserwowano ją już w wielu obserwatoriach (także w Polsce), przeto obliczono już dokładnie dane, dotyczące jej drogi w przestrzeni. Z obliczeń Cunninghama w Stanach Zjednoczonych A. P. wynika, iż nowe ciało niebieskie okrąża Słońce ruchem prostym, tj. w tym samym kierunku co Ziemia i planety, w płaszczyźnie nachylonej pod kątem 67 stopni do płaszczyzny drogi ziemskiej (ekliptyki).

Obecnie kometa zdąża do przysłonecznego punktu swej orbity, położonego w odległości 107 milionów km. od Słońca.

Przekroczy go dnia 6 lutego b. r.

Odległość komety od Ziemi obecnie szybko maleje. Obydwa ciała niebieskie zbliżają się do siebie z szybkością 17 km/sek.

NAJWIĘKSZE ZBLIŻENIE NASTĄPI 12 B. M.

i wyniesie 31 milionów km. Pośrodku głowy komety widoczne jest wyraźne jądro o wyglądzie gwiazdowym, poza nim zaś ciągnie się warkocz o długości pozornej większości od tarczy Księżyca. Rzeczywista długość warkocza, wobec danych powyższych, nie może być mniejszą od 150.000 km. co odpowiada kilkunastu średnicom Ziemi. Kometa przyświeca obecnie jako objekt 8-mej wielkości gwiazdowej. Zjawisko przybierze jednak wkrótce na świetności z powodu

ZBLIŻANIA SIĘ TAK DO ZIEMI, JAK I SŁOŃCA.

Kometa odkryta na pograniczu gwiazdozbiorów Łabędzia i Lisa, przemieszcza się obecnie szybko na tle gwiazd Pegaza w kierunku wschodnio - południowym, zdążając do sąsiedzkiego gwiazdozbioru Ryb, w który wkroczy 8-go b. m. W połowie miesiąca wędrować będzie już poprzez Wieloryba. W pierwszych dniach lutego minie od północo - wschodu najjaśniejszą gwiazdę Pegaza: „Alfa".

Kometę można dostrzec u nas wieczorem na zachodniem niebie przy pomocy niewielkiej lunety lub nawet pryzmatycznej lornetki. Odróżnia się na pierwszy rzut oka od gwiazd mglistych zamazanym wyglądem oraz subtelnym warkoczem odwróconym od Słońca.

Dziś imieniny Pana Prezydenta R. P.

Miasto udekorowano flagami państwowymi. — Uroczyste nabożeństwo w Katedrze

Dziś, jak już donosiliśmy, obchodzi swe imieniny Dostojny Solenizant — Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Prof. Dr. Ignacy Mościcki. Zgodnie z apelem obywatelskiego komitetu obchodu uroczystości wszystkie domy zostały udekorowane flagami o barwach państwowych. Na szeregu domów, na tle zieleni umieszczono portrety Solenizanta. Również w wielu sklepach udekorowano pięknie witryny.

O godz. 9 rano odprawione będą dziś okolicznościowe nabożeństwa w świątyniach wszystkich wyznań. Udział w nabożeństwie weźmie również dziatwa szkolna, która następnie powróci do swych szkół, by wysłuchać pogadanek o życiu i działalności naukowej i politycznej Pierwszego Obywatela Państwa.

O godz. 10 rano uroczyste nabożeństwo ,celebrowane przez J. E. ks. biskupa dr. Jasińskiego, odprawione będzie w Katedrze. Udział w nabożeństwie wezmą przedstawiciele władz państwowych, wojskowych i cywilnych, samorządowych oraz liczne delegacje cechów i stowarzyszeń. (i)

Budowa centralnego gmachu magistratu

Zarząd miejski projektuje wybudowanie na Pl. Wolności olbrzymiego kompleksu budynków, któryby pomieścił wszystkie biura

Jak się dowiadujemy, zarząd miejski postanowił opracować **plan rozbudowy centralnego gmachu magistratu przy Pl. Wolności**, aby z jednej strony mogło się w nim pomieścić jaknajwięcej biur i wydziałów miejskich, rozrzuconych obecnie po mieście, a z drugiej— by w rozbudowanym gmachu mieściła się także sala obrad rady miejskiej, bardziej przystosowana do swych potrzeb, aniżeli obecna.

Początki tych zamierzeń sięgają właściwie roku 1928. Już wówczas wyłonił się projekt rozbudowy gmachu magistratu, ponieważ miasto zbyt wiele płaciło za dzierżawę lokali w obecnych budynkach, a nadto komunikacja pomiędzy poszczególnymi wydziałami była bardzo utrudniona. Ówczesny magistrat, jak wiadomo, starał się o uzyskanie pożyczki amerykańskiej, z której część zamierzał przeznaczyć na dokończenie budującej się wówczas kolonii na Polesiu Konstantynowskim, część zaś na rozbudowę centralnego gmachu magistratu. **Projekt ten do skutku nie doszedł, magistrat pożyczki nie otrzymał i plany rozbudowy gmachu zarządu miejskiego zostały odłożone do aktów.**

Obecnie sprawa ta stała się znów aktualna, z tego względu, że rozbudowa agend zarządu miejskiego wymaga coraz więcej pomieszczeń, co siłą rzeczy **pociąga za sobą duże koszty na opłacanie czynszu.**

Jak się dowiadujemy, **rozbudowa gmachu projektowana jest nie wzwyż lecz wszerz.** Wykorzystany ma być mianowicie dla tych celów teren mieszczący się po obu stronach ul. Pomorskiej na Pl. Wolności — obok obecnego gmachu i z drugiej strony ulicy, gdzie obecnie znajdują się filary dawnych hal targowych. Hale te zostałyby skasowane całkowicie, **a na ich miejscu wybudowanoby dwa trzypiętrowe gmachy, które łączyłyby się z sobą przerzutem przez ul. Pomorską, t. zn. obydwa gmachy połączone byłyby na wysokości 1, 2 i 3 piętra. Przejście z Pl. Wolności na ul. Pomorską prowadziłoby wówczas pod arkadami, zaś tramwaj przejeżdżałby pod bramą, podobnie jak w Krakowie jest przejazd pod Bramą Floriańską.**

Otrzymałoby się w ten sposób olbrzymi gmach, który zostałby połączony z już istniejącym gmachem przez przebicie bocznych murów i założenie drzwi. W gmachu tym **znalazłyby pomieszczenie niemal wszystkie biura i wydziały, mieszczące się obecnie w różnych lokalach prywatnych**, a po za tym przewidziane jest urządzenie olbrzymiej sali obrad rady miejskiej, z odpowiednią ilością pokojów dla frakcyj radzieckich, dla posiedzeń komisyj radzieckich i t. d.

Przeniesienie sali obrad rady miejskiej jest jeszcze z tego względu ważne, że w dotychczasowym gmachu przy ul. Pomorskiej 16 mieści się gimnazjum żeńskie państwowe, które od dłuższego już czasu ubiega się o oddanie jej wszystkich ubikacyj w tym gmachu.

Plany budowy będą opracowane w najbliższym czasie i przedyskutowane na posiedzeniu zarządu miejskiego. Jeśli zarząd miejski otrzyma specjalne kredyty na budowę, a nadmienić należy, że starania podjęte będą w krótkim czasie, jeszcze w roku bieżącym przystąpi do budowy. (s)

Ani jednego protokułu karnego

nie sporządzono w czasie ćwiczeń przeciwlotniczych

W czasie ćwiczeń obrony przeciwlotniczej, jakie odbyły się w Łodzi w ub. tygodniu, ludność tak powszechnie zastosowała się do zarządzeń władz, że nie sporządzono ani jednego protokółu karnego.

Drobne przekroczenia karane były jedynie upomnieniem oraz wezwaniem do złożenia dobrowolnych ofiar na LOPP. Wczoraj w związku z tym wpłacili na LOPP Henryk Parzęczewski (Kilińskiego 77) zł. 5 za przedwczesne zapalenie światła w mieszkaniu oraz właściciele domu przy ul. Kilińskiego 75 — 10 zł. za nienależyte zaopatrzenie służby samoobrony. (i)

TEATR MIEJSKI.
(Śródmiejska 15)

Dziś premiera „Temperamentów".

Dziś, w środę, o godz. 8.30 wiecz. premiera sztuki autora „Teorji Einsteina" Antoniego Cwojdzińskiego „Temperamenty".

TEATR POLSKI.
(Cegielniana 2).

Dziś, w środę o godz. 4-ej po poł. arcydzieło Słowackiego „Kordian" w inscenizacji L. Schillera. Przedstawienie szkolne abonamentowe.

Dziś, w środę, o godz. 8.30 wiecz. „Jutro niedziela".

TEATR DLA DZIECI „KOT W BUTACH".
(Al. Kościuszki 57).

Wniedzielę, 5-go lutego, dana będzie czarująca baśń zimowa Lucyny Krzemienieckiej p. t. „Historia cała o niebieskich migdałach" w inscenizacji Jana Wesołowskiego (Warszawa). Początek przedstawień o godz. 12-ej w poł. i o godzinie 4-ej min. 15 punkt. po poł. Kasa teatru (Al. Kościuszki 57) sprzedaje bilety na godzinę przed przedstawieniem.

PROGRAM ROZGŁOŚNI ŁÓDZKIEJ POLSKIEGO RADIA.

ŚRODA, dnia 1-go lutego 1939 roku.

5.30—5.35: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 5.35—6.35: Muzyka poranna (płyty). 6.35—6.50: Gimnastyka. 6.50—7.00: Muzyka (płyty). 7.00—7.15: Dziennik poranny. 7.15—8.00: Muzyka (pł.). 8.00—8.10: Audycja dla szkół. 8.10—11.00: Przerwa. 11.00—11.25: Audycja dla szkół: Pan Prezydent Ignacy Mościcki gospodarzem Polski — audycja w dniu Imienin Pana Prezydenta w opracowaniu Jadwigi Nadratowskiej. 11.25—11.37: W rytmie tańców polskich (płyty z W-wy).
11.57—12.03: Sygnał czasu i hejnał z Krakowa.
12.03—13.00: Audycja południowa. 13.00—14.00: Przerwa. 14.00—14.50: Muzyka symfoniczna w wykonaniu Orkiestry Filharmonii Berlińskieej pod dyr. H. Schmidta-Isserstedta i L. Bercharda (płyty). 14.50—15.00: Łódzkie wiadomości giełdowe i odczytanie programu. 15.00—15.30: Nasz koncert — „Dawne tańce" — audycja dla młodzieży pod dyr. J. Leszczyńskiego.
16.00—16.05: Dziennik popołudniowy.
16.05—16.20: Wiadomości gospodarcze.
16.20—16.35: Dom i szkoła: — „O sportach zimowych młodzieży" — wygłosi red. K. Muszałówna.
16.35—17.00: Recital śpiewaczy Gabrieli Filip de Rocha — sopran. Przy fortep. Wacław Geiger (z Krakowa).
17.00—17.15: Odczyt wojskowy.
17.15—18.00: Opowieść o Bachu — audycja muz. w opracowaniu prof. Kamiejskiego (Poznań).
18.00—18.10: „O rodzinie robotniczej" — pogadanka — wygłosi mgr. Tadeusz Nowacki.
18.10—18.25: Muzyka (płyty).
18.25.—18.30: Wiadomości sportowe lokalne.
18.30—18.40: Nasz język — audycja w opracowaniu prof. Witolda Doroszewskiego.
18.40—19.00: Dyskutujmy: „Nakazy konwenansu i nakazy dobrego wychowania" — dyskusję zagai Olga Wróblewska-Ustupska (Lwów).
19.00—20.35: Koncert rozrywkowy muzyki polskiej. Wykonawcy: Orkiestra Rozgł. Wileńskiej pod dyr. Wł. Szczepańskiego, Chór K. P.W. pod dyr. Adolfa Czerniawskiego, Włodzimiera Kunz-Röslerowa—skrzypce.
20.35—21.00: Audycje informacyjne: Dziennik wieczorny (20.40). Wiadomości meteorologiczne. Wiadomości sportowe. Nasz program na jutro.
21.00—21.45: Opowieść o Chopinie w opracowaniu Karola Stromengera. Sonata h-moll — w wykonaniu Zofii Rabcewiczowej.
21.45—22.00: „Poezja wieku złotego" — audycja w oprac. J. Krzyżanowskiego prof. U.J P.
22.00—22.10: Pogadanka aktualna.
22.10—22.45: Koncert kameralny: Beethoven — Trio c-moll. Wykonawcy: Eugeniusz Szwertner—skrzypce, Artur Wenske — wioloncz., Artur Wentland — fortepian.
22.45—23.00: Wiersze Konstantego Dobrzyńskiego—(z nowego tomu „Żagwie na wichrach".
23.00—23.05: Ostatnie wiadom. dziennika wieczornego. Komunikat meteorologiczny.

AUDYCJE ZAGRANICZNE.

21.00—BRUKSELA Franc.: „Angelique" — komedia muzyczna Iberta.
21.00—RZYM: „La Dama Boba" — opera Wolf-Ferrariego (tr. z La Scali).
21.10—BRATISŁAWA: Symfonia Nr. 4 Czajkowskiego.
21.15—DROITWICH: Koncert symf. z Queen's Hallu.

ODCZYT Dr. M. KLEINBAUMA.

W sobotę, dnia 4-go lutego, o godz. 9.15 wiecz. wygłosi dr. M. Kleinbaum w Klubie Inteligencji Żydowskiej odczyt n. t. „W obliczu konferencji okrągłego stołu w Londynie". Po odczycie dyskusja.

Zapowiedziany na 4.II r. b. odczyt doc. dr. A. Tartakowera zostaje wobec wyjazdu prelegenta przesunięty na 11.II r. b.

„W. I. Z. O."

Dziś, w środę, dnia 1-go lutego o godz. 9.15 wieczorem, w lokalu własnym (Piotrkowska 86) odbędzie się referat p. d-ra Fr. Lachmana p. t. „Kobieta Palestyńska" („Wędrówka literacka poprzez wieki"). Wstęp wolny dla członkiń i zaproszonych gości.

W piątek, dnia 3 lutego o godz. 5 po poł. odbędzie się uroczysta herbatka z okazji święta Chamisza assar b'szwat.

ROBERT TAYLOR
w swoim najnowszym filmie jako „STUDENT z OXFORDU"

Robert Taylor — najpopularniejszy wśród kobiet amant filmowy od czasów Rudolfa Valentino — jest nadal zagadką dla całego świata filmowego.

Powodzenie tego aktora opiera się na jego niezwykłej urodzie i miłym uśmiechu. Szaleją za nim kobiety na całej kuli ziemskiej.

Najnowszym filmem Roberta Taylora jest — „Student z Oxfordu". Film ten nakręcony został w Anglji, gdzie wytwórnia „Metro Goldwyn Mayer" produkuje obecnie szereg filmów, z których ten właśnie był pierwszym. Powitanie Taylora w Londynie nosiło charakter niezwykle entuzjastyczny. Owacjom i kwiatom nie było końca.

W filmie „Student z Oxfordu" grają prócz Taylora: Maureen O. Sullivan, Lionel Barrymore i kwiat aktorstwa angielskiego. Reżyserował Jack Conway.

„Student z Oxfordu" wyświetlano dotychczas w trzech krajach: w Stanach Zjednoczonych, w Wielkiej Brytanii i we Francji. Wszędzie zdobył sobie duże powodzenie, co jest tym bardziej godne podkreślenia, że produkcja filmu amerykańsko-brytyjskiego była w danym wypadku eksperymentem, który powiódł się ze wszech miar.

Robert Taylor gra rolę młodego Amerykanina, który znalazłszy się w Oxfordzie, tym najbardziej znanym mieście uniwersyteckim świata, przeciwstawia się niechęci otoczenia, widzącej w nim zarozumiałego yankesa.

Film zrobiony jest ciekawie, ma odpowiednie tempo i jest dobrze zagrany, co w dużej mierze jest wynikiem coraz to dojrzalszego talentu młodego i pięknego gwiazdora.

Oxford, sporty, ciekawe tło, Robert Taylor, Maureen O'Sullivan i głosy prasy zagranicznej upewniają nas, że „Student z Oxfordu" będzie b. interesującym filmem.

Premiera — dziś w kinie „Casino"!

Morderca Reginy Zych ujęty
Jest nim 28-letni Bolesław Strzelecki

Donosiliśmy wczoraj o ujawnieniu przez władze policyjne identyczności mordercy z Bałut, sprawcy zaduszenia Reginy Zych, praczki, znalezionej bez życia i skrępowanej sznurami w mieszkaniu jej przyjaciela przy ul. Krawieckiej 30.

Wczoraj, po trzydniowych poszukiwaniach, został zbrodniarz ujęty i osadzony w więzieniu.

Mordercą jest 28-letni Bolesław Strzelecki, syn Józefa i Zofii z Zielińskich, urodzony w Łodzi, ostatnio zamieszkały przy ul. Sierakowskiego 29.

Strzelecki był w zażyłości z Szymczakiem i Zychową, bywał u nich w mieszkaniu. Musiał się wywiedzieć, że nieszczęśliwa kobieta, żyjąca z ciężkiej pracy praczki, ma pewne oszczędności i, zastawszy ją samą — zamordował. Nie jest zresztą wykluczone, że zbrodniarz miał ponadto i inne motywy.

Przesłuchanie mordercy wyjaśni niewątpliwie ostatnie wątpliwości, jakie wyłaniają się w związku z tą ponurą zbrodnią na Bałutach. (l)

Nasz reporter zanotował:

W mieszkaniu własnym przy ulicy Żeligowskiego Nr. 69 usiłował pozbawić się życia 60-letni Michał Wasilewski, bezrobotny. Desperat zażył trucizny. Pogotowie pozostawiło go na miejscu w stanie b. osłabionym.

* * *

Na ulicy Napiórkowskiego najechana została przez motocykl Franciszka Salska, zamieszkała w Rzgowie. Poszkodowaną przewieziono do szpitala św. Józefa. Odniosła ona ogólne obrażenia ciała.

* * *

Na bocznicy kolejowej przy ulicy Składowej podczas wyładowywania towarów uległ wypadkowi 35-letni Stanisław Mruczek, zam. przy ulicy Weselnej Nr. 22. Poszkodowany doznał złamania przedramienia i kilku żeber Pogotowie przewiozło go do szpitala.

* * *

W czasie bójki sąsiedzkiej przy ulicy Jadwigi Nr. 5 pobita została tępym narzędziem 32-letnia Stanisława Frontczakowa, odnosząc rany głowy i twarzy. Pomocy udzielił rannej lekarz pogotowia ratunkowego.

* * *

W mieszkaniu Weinsztajna przy ulicy Zgierskiej Nr. 10 wybuchł pożar od wadliwej budowy przewodu kominowego. Pożar po półgodzinnej akcji ugaszono.

* * *

Na ulicy Wysokiej porzucone zostało niemowlę w wieku 10 tygodni. Dziecko przesłano do miejskiego domu wychowawczego — za matką wdrożono poszukiwania.

* * *

Józefowi Karwańskiemu (Wysoka Nr. 16) skradziono z wozu na ulicy Stodolnianej kilka paczek przędzy, wartości około 200 zł.

— Piotrowi Chari (Piotrkowska 37) skradziono ze sklepu obrusy. Jednego ze sprawców zatrzymano, drugi zdołał zbiec.

— Ze sklepu Michaliny Jałmużny przy ulicy Gromadzkiej Nr. 7 skradziono w nocy artykuły spożywcze na sumę 400 złotych.

Egipt i Turcja w walce o zdobycie dla bawełny rynku polskiego

Jesteśmy świadkami rozgrywającej się obecnie walki konkurencyjnej między Egiptem i Turcją o zdobycie rynku polskiego dla ich bawełny. Na tym tle dochodzi do zabawnych incydentów, których terenem stały się ostatnio Targi Poznańskie. Oba kraje pragną wziąć w Targach udział, jednakowoż jeden jak drugi chciałyby wyeliminować od udziału w Targach swego konkurenta.

Ponieważ Polska przedstawia niezwykle skromny rynek zbytu dla bawełny, przy rosnących możliwościach konsumcji, przeto — objektywnie rzecz oceniając — motywy tej walki konkurencyjnej są zrozumiałe, tym więcej, że Egipt jak Turcją posiadają niezwykle poważne nadwyżki produkcyjne bawełny, dla której muszą znaleźć zbyt zagranicą.

Uważając udział w Targach Poznańskich za właściwe pośrednictwo z rynkiem Polski, czynią wszystko, by zająć na nich stanowisko monopolistyczne. Ponieważ Polska nie ma powodu występować z preferencjami dla jednego czy drugiego kraju, przeto skończy się zapewne na tym, że w Targach Poznańskich wezmą równocześnie udział Turcja i Egipt, starając się o uzyskanie zbytu w Polsce na swoją bawełnę.

Echa wykroczeń katowickich
PZPN ukarał trenera Spojdę i kilku piłkarzy

Katowice, 31 stycznia.

Zarząd PZPN na posiedzeniu w dniu 30 bm. zajmował się sprawą wykroczeń zawodników na obozie w Katowicach przed meczem z Francją. Na marginesie zarząd PZPN stwierdza, iż bezpośrednio po otrzymaniu wiadomości o pewnych wypadkach, zaszłych na obozie, kierownictwo ekspedycji do Francji przeprowadziło we własnym zakresie dochodzenia, przesłuchując w drodze powrotnej do kraju wszystkich graczy. Następnego dnia po powrocie dochodzenia te zostały uzupełnione przez prezydium przesłuchaniem kierownika obozu trenera Spojdy. Na podstawie zebranego materiału i po wszechstronnym przedyskutowaniu sprawy, zarząd PZPN na posiedzeniu postanowił:

Ukarać trenera Spojdę surową naganą na brak należytego nadzoru nad zawodnikami oraz za dopuszczenie do wykroczeń a nawet partycypowanie w nich. Gracze Matias, Góra i Piec I. za niewłaściwe zachowanie się na obozie katowickim oraz za zlekceważenie obowiązków reprezentanta sportu polskiego zostali zawieszeni w prawach, członków drużyny olimpijskiej, zaś Nyc, Szczepaniak i Dytko za nieodpowiednie zachowanie się i złamanie dyscypliny obozowej otrzymali napomnienie.

Zarząd PZPN stwierdził, że słaba postawa reprezentacji Polski w Paryżu była w pewnym stopniu następstwem napiętnowanych powyżej wykroczeń.

Stanisław Marusarz laureatem Państwowej Nagrody Sportowej

Warszawa, 31 stycznia.

W sali konferencyjnej PUWF. odbyło się w dniu dzisiejszym posiedzenie Komisji Nadawczej Państwowej Nagrody Sportowej. Nagroda przyznana została jednogłośnie najlepszemu narciarzowi Stanisławowi Marusarzowi.

Jak wiadomo Marusarz w roku ubiegłym zdobył wicemistrzostwo świata w skokach narciarskich oraz odniósł szereg sukcesów na skoczniach światowych.

Dąb bije repr. hokejową Polski 4:1

Katowice, 31 stycznia.

Rozegrany we wtorek wieczorem w Katowicach ostatni mecz hokejowy mający służyć jako ostatnie przygotowanie dla naszych zawodników przed mistrzostwami świata w Szwajcarii przyniósł zdecydowane zwycięstwo zespołowi Dębu nad reprezentacją w stosunku 4:1 (1:0, 1:0, 2:1).

Chmielewski pokonał Morgana

Nowy Jork, 31 stycznia.

We wtorek odbył się w Bostonie mecz bokserski pomiędzy Chmielewskim i Morganem. Zwyciężył Chmielewski na punkty po sześciorundowej walce.

Mecz pływacki Łódź—Pomorze

Zarząd Łódzkiego Okręgowego Związku Pływackiego postanowił z okazji rocznicy odzyskania dostępu do Morza, urządzić w Łodzi 12-go lutego w pływalni polskiej YMCA mecz pływacki Łódź — Pomorze.

W związku z tym wysłana została już do Pomorskiego Zw. Pływackiego odpowiednia propozycja, na którą oczekiwana jest odpowiedź.

W roku ubiegłym odbył się już w Łodzi mecz reprezentacyj wspomnianych okręgów, przy czym o równości walki świadczy fakt, że Pomorze wygrało mecz różnicą zaledwie 1 punktu.

Jubileusz ŁKS-u

Jubileusz 30-lecia ŁKS-u, przypadający na rok ubiegły, jak już podawaliśmy, obchodzony będzie latem roku bieżącego. Dokładne terminy imprez jubileuszowych nie zostały jeszcze ustalone, jednak w rachubę brane są miesiące czerwiec i lipiec.

W programie jubileuszu projektowany jest mecz piłkarski z jedną ze znanych drużyn zagranicznych, zawody lekkoatletyczne, piłki ręcznej, pływackie i t. d.

Autobus zderzył się z tramwajem

Na ul. Brzezińskiej, koło posesji 110, autobus zdążający z Łodzi do Warszawy zderzył się z tramwajem. Obaj kierowcy zdołali w ostatniej chwili zmniejszyć szybkość swych pojazdów tak, że impet zderzenia był słaby.

Przód autobusu został lekko uszkodzony, ponadto wyleciały w samochodzie szyby. Odłamkami szkła zostało skaleczonych kilka osób, które opatrzył lekarz pogotowia. (l)

Ukarani przez Starostwo

Referat karny starostwa grodzkiego rozpatrywał w dniu wczorajszym między innymi następujące sprawy:

Maria Szabel, zamieszkała przy ul. Polnej 11, zatrzymana została na ulicy podczas wyprawy złodziejskiej. Znaleziono przy niej łom żelazny, który niewątpliwie szykowała dla swych wspólników, udających się na włamanie. Szabelówna została skazana na 3 miesiące aresztu.

Stefan Matczak, członek Str. Narodowego, który w dniu 18 września 1938 r. napadł na ul. Kilińskiego przy zbiegu ze Strzelecką na Judę Frydmana, zam. przy ul. Dowborczyków 21 i pobił go dotkliwie.

Matczak został odszukany i wczoraj ukarany aresztem 7-dniowym za zakłócenie spokoju publicznego.

Edward Fandrych już odpowiadał przed sądem okręgowym za strzały do Edwarda Raczyńskiego przy ulicy Lipowej, w toku awantury z Loklem.

Okazało się, że Fandrych posiadał broń nielegalnie i za to odpowiadał wczoraj dodatkowo przed referatem karnym starostwa grodzkiego. Fandrych został skazany na 3 miesiące aresztu.

Antoni Malinowski zaczepiał na ul. Rzgowskiej przechodniów i domagał się pieniędzy na wódkę. Wczoraj ukarany został za to 14-dniami aresztu. (l)

Nowa ustawa o pracownikach handlowych

Poznańska izba przemysłowo-handlowa projektuje egzaminy i przymusową praktykę

Duże zaniepokojenie w organizacjach pracowników handlowych i biurowych wywołał projekt ustawy o pracownikach handlowych, który przesłany został do związku izb przemysłowo-handlowych do zaopiniowania. Projekt ten zgłosiła do ministerstwa opieki społecznej izba poznańska.

Projekt przewiduje, że każdy pracownik handlowy i ekspedient będzie musiał wykazać się świadectwem z ukończonej szkoły powszechnej oraz trzyletniej szkoły uzupełniającej. Ponadto pracownicy handlowi nie będą dopuszczani do egzaminu, jeśli nie będą mogli wykazać się trzyletnią praktyką.

Ponieważ projekt przewiduje, że przepisy te obowiązywać mają nie tylko **nowych pracowników, ale także starych,** w razie jego realizacji tysiące pracowników straciłoby pracę.

W związku z tym, jak się dowiadujemy, organizacje pracowników handlowych podejmują energiczną akcję przeciwko projektowi. (i).

Badanie uzdolnienia i inteligencji dzieci

Miejska pracownia psychologiczna prowadzi intensywną pracę, kierując młodzież na właściwą drogę nauczania

Jedną z najciekawszych, a stosunkowo najmniej znanych instytucyj na terenie Łodzi jest **miejska pracownia psychologiczna** — instytucja, mająca za zadanie umożliwienie dzieciom jaknajlepszego rozwoju umysłu i charakteru, jak również selekcjonowanie dzieci upośledzonych umysłowo i przekazywanie ich szkołom specjalnym. Działalność miejskiej pracowni psychologicznej obejmuje dzieci z przedszkoli miejskich i społecznych, uczniów publicznych szkół powszechnych, wychowanków wydziału opieki społecznej oraz kandydatów do miejskich szkół zawodowych średnich.

Pracownia psychologiczna rozpoczyna swą pracę od najwcześniejszych lat szkolenia dziecka, od 5—6-letnich dzieci. Chodzi o to, by dziatwę umysłowo niedorozwiniętą nie dopuścić do normalnej szkoły powszechnej, zapewnić jej właściwą opiekę indywidualnego traktowania i zastosować wobec nich **specjalne metody nauczania, przystosowane do ich poziomu inteligencji.** W dziale poradni wychowawczej miejska pracownia psychologiczna roztacza opiekę nad dziećmi moralnie zaniedbanymi i trudnymi do prowadzenia.

Pracownia pracuje w pierwszym rzędzie dla szkół, niezależnie od tego jednak pracuje także dla instytucyj państwowych i społecznych, jak sąd dla nieletnich, sierocińce i t. d. Jest to bardzo ważne z tego względu, iż **przed sądem dla nieletnich często stają dzieci, które w zasadzie nie mają złych skłonności i odpowiednio pokierowane mogą stać się pożytecznymi członkami społeczeństwa.** Chodzi więc nie tylko o to by je automatycznie ukarać za popełnione przestępstwo, ale by je zbadać wszechstronnie pod względem psychologicznym i stwierdzić, czy i w jaki sposób należałoby roztoczyć nad nimi opiekę, nie uciekając się do kary zamknięcia w domu wychowawczym.

Zwiedziliśmy wczoraj tę instytucję, gdzie zapoznano nas z całokształtem jej prac. **Jak się okazuje, działalność miejskiej pracowni psychologicznej ześrodkowana jest w następujących działach pracy: 1) badanie inteligencji, 2) poradnia wychowawcza, 3) badania psychotechniczne i 4) badania lekarskie.**

Badanie inteligencji ma na celu stwierdzenie, czy dzieci nie cierpią na niedorozwój umysłowy. Dzieci takie bowiem, uczęszczając do normalnych szkół powszechnych, nie tylko nie wynoszą żadnych korzyści, ale utrudniają nauczanie innych dzieci, normalnie rozwiniętych. **Dzieci, podejrzane o niedorozwój umysłowy kierowane są do pracowni psychologicznej przez publiczne szkoły powszechne,** przedszkola miejskie, szkołę dla moralnie zaniedbanych, osoby i instytucje prywatne, poradnię wychowawczą, wydział opieki społecznej, poradnię zawodową, sąd dla nieletnich i szkoły specjalne. W ciągu ostatnich pięciu lat zbadano pod tym względem 5107 dzieci.

Decyzje o losach badanych dzieci zapadają na specjalnych konferencjach kwalifikacyjnych, w których biorą udział inspektor szkolny, wychowawca dziecka, przedstawiciele szkół specjalnych, przedstawiciel oddziału obowiązku szkolnego oraz miejskiej pracowni psychologicznej.

Dział poradni wychowawczej zorganizowany został w maju 1932 roku. Ma on na celu **roztoczenie opieki nad dziećmi, sprawiającymi szkołom i opiekunom trudności natury wychowawczej.** Dzieci badane są pod względem psychologicznym, następnie poddawane są badaniom lekarskim przez internistę i neurologa i wreszcie bada się środowisko rodzinne dzieci. Istnieje specjalna świetlica obserwacyjna, która ma na celu gruntowniejsze poznanie jakości i przyczyn defektów charakteru dzieci i ewentualną opiekę nad dalszym rozwojem tych dzieci. W świetlicy tej przebywało w ciągu ostatnich pięciu lat 391 dzieci.

Specjalny dział badań psychologicznych ma na celu stwierdzenie inteligencji oraz uzdolnienia zawodowego, co ma wielkie znaczenie przy kierowaniu dzieci i młodzieży do tej lub innej szkoły zawodowej. Znaną jest rzeczą, że dzieci i młodzież, kierowana do tego zawodu, który jej nie odpowiada, nie czyni właściwych postępów podczas gdy kierowano do zawodu, który jej odpowiada, wykazuje często zdumiewające zdolności. Kontroluje się również postępy młodzieży, umieszczonej w terminach rzemieślniczych i ustala przyczyny ewentualnie słabych wyników szkolenia. W konsekwencji tych badań następuje zmiana miejsca terminu lub samego zawodu.

Miejska pracownia psychologiczna jest w kontakcie z instytucjami pokrewnymi i często służy radą i doświadczeniem placówkom nowopowstałym. Dąży ona stale do rozwoju wszystkich działów pracy instytucji zarówno przez obejmowanie w opiekę swoją większej liczby dzieci jak i przez ulepszanie metod pracy w ścisłej zależności od postępów psychologii stosowanej. (s).

Na froncie robotniczym

Ustalenie norm obsługi wrzecion i krosien nastąpi w przyszłym tygodniu

W dniu wczorajszym odbyło się trzecie z kolei posiedzenie specjalnej komisji naukowej, powołanej przez ministerstwo opieki społecznej **do ustalania norm obsługi wrzecion i krosien w przemyśle łódzkim.** Jak wiadomo, normy obsługi są najczęstszą przyczyną zatargów w fabrykach.

Najprawdopodobniej już w przyszłym tygodniu komisja zakończy swe prace i rezultat przekaże do ministerstwa. O **ile obie strony zgodzą się dobrowolnie przyjąć warunki określone przez komisję, podpisany będzie dodatkowy układ zbiorowy.** W razie odmowy, najprawdopodobniej powołana będzie nadzwyczajna komisja rozjemcza, która wyda obowiązujące orzeczenie i włączy je do ogólnego orzeczenia, zastępującego w przemyśle włókienniczym układ zbiorowy.

***

Stan zatrudnienia w średnim przemyśle włókienniczym w czasie od 9 do 14 stycznia przedstawiał się następująco: przez 6 dni w tygodniu w 58 zakładach pracowało 6,020 robotników, przez 5 dni w 9 zakładach — 817 robotników, przez 4 dni, w 10 zakładach — 2.963 robotnicy, przez 3 dni w 17 zakładach — 1.425 robotników. Ogółem w 94 zakładach zatrudnionych było 11.225 robotników.

***

Wczoraj bawili w Łodzi delegaci ministerstwa opieki społecznej inż. Hummel i inż. Puławski, **którzy zlustrowali szereg fabryk łódzkich,** celem zapoznania się z **urządzeniami sanitarnymi oraz ochronnymi.** Delegaci opuścili Łódź, jeszcze wczoraj i złożą odpowiednie sprawozdanie w ministerstwie.

***

Jeszcze przed Świętami Bożego Narodzenia, na skutek sporu o stawki płac, unieruchomiono w Bełchatowie 14 tkalni zarobkowych, zatrudniających 1.000 robotników. W ub. tygodniu 4 największe tkalnie zawarły układ z robotnikami i zostały uruchomione. Wczoraj uruchomiono dalszych 7 tkalni.

***

W zakładach przemysłowych Haeblera wynikł znów zatarg na tle zamierzonej redukcji obsługi maszyn. W związku z tym dziś odbędzie się w inspekcji pracy konferencja porozumiewawcza. (i).

W dniu 31 stycznia b.r. zmarł w Pabianicach w 67 roku życia

ś. † p.

Brunon Feliks
Krusche

długoletni Prezes Zarządu i współwłaściciel naszej Spółki.

Pogrążeni w głębokim żalu z powodu ciężkiej straty wspominamy z wdzięcznością tak zacnego i zasłużonego towarzysza pracy, który przez 42 lata kierował naszymi zakładami.

Dzięki Jego energii i twórczej pracy zakłady nasze osiągnęły dzisiejszy wysoki swój rozwój.

Rada Nadzorcza i Zarząd
Spółki Akcyjnej
Pabianickich Fabryk Wyrobów Bawełnianych
„KRUSCHE i ENDER"

Warszawa—Pabianice, d. 31 stycznia 1939 r.

Jesteśmy poruszeni do głębi śmiercią Prezesa Zarządu i współwłaściciela naszej firmy

ś. † p.

BRUNONA FELIKSA KRUSCHE

W Zmarłym tracimy niezwykle życzliwego nam Zwierzchnika.

Jego wysokie zalety charakteru, umiłowanie pracy, światły umysł i szlachetne postępowanie zjednały Mu naszą szczerą wdzięczność i największy szacunek.

Cześć pamięci szlachetnego i drogiego nam Zwierzchnika!

URZĘDNICY
Spółki Akcyjnej
Pabianickich Fabryk Wyrobów Bawełnianych
„KRUSCHE i ENDER"

Pabianice, dnia 31 stycznia 1939 r.

Kronika radiowa

—o—

ZAGRANICZNI SPRAWOZDAWCY RADIOWI W ZAKOPANYM.

Wśród radiosłuchaczy, interesujących się sportem, największe zaciekawienie wywołują transmisje mistrzostw narciarskich w Zakopanem. Transmisjami tymi interesują się zarówno słuchacze polscy jak i zagraniczni, czego dowodem jest, że zagranica przysyła do Zakopanego swoich najlepszych sprawozdawców.

Węgry przysyłają p. St. Plugara, który przeprowadzi transmisję jedynie z mistrzostw łyżwiarskich Europy w jeździe parami.

Finlandia i Niemcy delegują po trzech sprawozdawców, Norwegia — dwóch, Szwajcaria, Jugosławia i Szwecja po jednym. Najwcześniej, bo 8-go lutego przyjeżdżają do Zakopanego Finowie, po nich zjawią się Szwedzi, Norwegowie i Niemcy.

Oto nazwiska sprawozdawców: Finlandia — Kolka, kpt. R. Hallamas i E. Sevon; Niemcy — Paul Müller, Baldwinn Neuman i Paul ...; Norwegia — Strand i Nygaard; Jugosławia — Hrvoje Macanovic; Szwajcaria — Vico ...; Szwecja — Sven Jerring.

Sprawozdawca szwedzki Sven Jerring będzie miał chyba najtrudniejsze do wykonania zadanie na F.I.S-ie. Podczas biegu 50 klm. przeprowadzi pięciogodzinną transmisję. Co prawda publiczność szwedzka ma swoją tradycję i nie wymaga od sprawozdawcy nieustannego mówienia podczas reportażu. Długie chwile ciszy w mikrofonie poprzedzone zapowiedzią: — „Obecnie nic się nie dzieje" są uważane za normalne, a radiosłuchacze szwedzcy czekają nie zamykając odbiorników.

Zagraniczni sprawozdawcy radiowi przez cały czas pobytu w Zakopanym będą znajdowali się pod opieką specjalnych łączników, władających językami obcymi, którzy ułatwią naszym gościom spełnianie ich służby informacyjnej.

Dzieci zatruły się w czasie nieobecności rodziców

W domu przy ulicy Targowej Nr. 28 wydarzył się wczoraj niezwykły wypadek.

Pozostawione bez opieki rodziców—3-letnia ... i dwuletnia Mindla Zajdler, napiły się jakiegoś trującego płynu i przerażeni rodzice, gdy powrócili do domu, zastali obie dziewczynki ciężko chore z objawami zatrucia.

Lekarz pogotowia udzielił maleństwom pierwszej pomocy, pozostawiając je na miejscu pod opieką domowników.

* * *

Innym nieletnim denatem, opatrzonym również przez lekarza pogotowia, był 16-letni Henryk Pietrzak, który w bójce z rówieśnikiem został ciężko poturbowany, odnosząc rany tłuczone głowy i na ciele.

Ranny chłopiec został opatrzony na miejscu.

Fałszerz monet skazany na 10 lat więzienia

Po ucieczce z ośrodka pracy dla więźniów, założył on „fabrykę" monet w powiecie łaskim

Przed sądem okręgowym toczyła się w dniu wczorajszym sprawa **przeciwko**

SZAJCE FAŁSZERZY MONET

o tyle niezwykła, że oskarżeni odpowiadali nie za fałszowanie monet zwykłym sposobem odlewniczym, lecz stali pod zarzutem produkowania falsyfikatów metodą tłoczenia.

Zwykle i przez ogromną większość fałszerzy stosowane sposoby odlewnicze dają zawsze produkt o zalanych konturach, bez nacięć na brzegach, które potem fałszerze nacinają pilnikiem. Monety takie — poza ich innym brzękiem i wagą — łatwo odróżnić już na pierwszy rzut oka. **Inaczej rzecz się przedstawia, gdy fałszerz posługuje się matrycami.** Kontury płaskorzeźby na monecie sfałszowane, są wtedy wyraziste, o ostrych zarysach, posiadają nacięcia już wyciśnięte, i na oko trudno je odróżnić od autentyków.

Prasa do tłoczenia fałszywych monet jest niezwykle kosztowna. W Polsce nie było przestępcy, któryby się nią posługiwał. Głośny był natomiast w Berlinie przed kilkunastu laty proces pewnego aż docenta uniwersytetu, który w swej willi podmiejskiej zainstalował potężną prasę i poprostu fabrykował monety identyczne co i mennica.

Tego rodzaju przestępstwa należą jednak do wielkich rzadkości. Kilku przestępców, sądzonych w Łodzi, za fałszowanie monet sposobem tłoczonym — posługiwało się zawsze zamiast prasy młotem. Byli to przeważnie kowale. **Jak rzadki jest i ten proceder, świadczyć może fakt, że na niewątpliwie kilkaset spraw o fałszowanie monet w samym sądzie łódzkim na przestrzeni ostatnich lat — tylko trzy lub cztery były procesy o wybijanie falsyfikatów.**

Główny oskarżony Władysław Konstanty Kolski, już był karany więzieniem na lat siedem za to samo przestępstwo. Wyrok zapadł w październiku roku 1934. Podczas odbywania kary i pobytu w jej ramach na ośrodku pracy w Wróblewie zdołał Kolski w maju 1938 r. zbiec. **Ukrywał się po wsiach i rychło zabrał się do dawnego przestępczego procederu.**

W sprawie wczorajszej odpowiadali jego wspólnicy, których zwerbował w szajkę i przy pomocy których fabrykował i kolportował falsyfikaty.

Obok Kolskiego na ławie oskarżonych znaleźli się: 42-letni Stefan Jarczyński, 18-letni również Stefan Jarczyński, 30-letni Czesław Andrzejewski i 29-letni Józef Włóka.

Kolski usadowił się we wsi Dobra, powiatu łaskiego: w zagrodzie Jarczyńskiego prowadzone były czynności wstępne. U Andrzejewskiego ustawił Kolski młot. Wszelkie narzędzia sprowadził z Łodzi.

Kuźnia monet pracowała stosunkowo krótko: już w październiku r. ub. ustalono, że w okolicach wsi Pruszków pow. łaskiego są w obiegu monety 1-złotowe. Dalsze wywiady wskazywały na zagrodę Jarczyńskiego.

Gdy policja wkroczyła do mieszkania Jarczyńskiego, zastano w nim jakiegoś mężczyznę, który podał się za Lewandowskiego z Pabianic. **W mieszkaniu i stodole Jarczyńskiego ujawniono rozmaite przybory do fabrykowania falsyfikatów.** Owym rzekomym Lewandowskim był Kolski.

Dalsza rewizja doprowadziła do ujawnienia młota w zagrodzie Andrzejewskiego.

Kolski wskazał na jakiegoś Skoblewskiego, jako na dostawcę przyborów.

Okazało się, że Kolski wskazywał na Skoblewskiego z chęci zemsty za to, że ten go kiedyś wydał, i że właściwym dostawcą niektórych pomocy i kolporterem był Włóka.

Oskarżeni, prócz młodego Jarczyńskiego do winy się nie przyznali.

Na stole sędziowskim znalazły się wszystkie narzędzia Kolskiego i pomocników: rozpakowane, wyglądały te dowody rzeczowe jak urządzenie zasobnego warsztatu.

Rozprawie wczorajszej przewodniczył sędzia Olszewski. Oskarżał prok. Scibiorek.

Kolski skazany został na 10 lat więzienia, starszy Jarczyński na 4 lata, młodszy na 2, Andrzejewski na trzy i Włóka na 4 lata więzienia. (l)

Kurier Handlowo-Przemysłowy

„REPUBLIKA“ z dnia 1 lutego 1939 r. | Dział gospodarczy — tel. 211-66

Swiatowa koniunktura

W jakiej fazie koniunkturalnej znajduje się świat u początku nowego roku — po pomyślnej odmianie tendencji jaka się dokonała w połowie roku poprzedniego?

A więc przede wszystkim podstawowy ośrodek poprawy zeszłorocznej — Stany. Wskaźnik aktywności przemysłowej „New York Times'a“ spadł w ciągu dwóch pierwszych tygodni stycznia z 94,3 na 90,7. Trudno oczywista na obszarze tak krótkiego czasokresu ustalić cechy tego spadku; trudno też oczywista wyprowadzić dalekoidące wnioski na temat — czy poprawa zeszłoroczna miałaby mieć aż tak krótki żywot. Niemniej nowe cyfry nakazują baczność w kierunku USA.

Po drugiej stronie oceanu — w Anglii wskaźniki dają również lekki spadek. Wskaźnik aktywności gospodarczej Economist'a na przełomie starego i nowego roku spadł ze 101 i pół do 100 i pół, zbliża się więc do swej podstawy, którą był rok 1935. Mimo to cały szereg gałęzi produkcji zarówno dóbr kapitałowych jak i spożywczych wykazuje wyraźną poprawę; tak samo — i spożycie. Zapewne nowe wielkie rządowe zamówienia zbrojeniowe dadzą bodźca rozwojowi produkcji całego szeregu gałęzi.

Na kontynencie dużą poprawą wykazuje się Francja. Niemal wszystkie gałęzie wykazują postęp — mimo wiadomego osłabienia tendencji dla papierów związanego z politycznym położeniem. Wprawdzie brak jeszcze cyfr z początku tego roku, ale wolno — jak mniemamy — przyjąć, że poziom produkcji francuskiej zbliża się już do poziomu z roku 1928. Poprawa francuska jest dopiero mocno spóźnionym doganianiem poziomu koniunkturalnego, jaki zdołała osiągnąć w międzyczasie większość innych krajów.

Większość innych krajów europejskich, w tym w szczególności kraje północne, wykazuje małą zmienność położenia gospodarczego.

Zamknięty ośrodek niemiecki cechuje w stopniu coraz wyższym wysokie napięcie wysiłku. Wskaźnik produkcji daje stale rekordy; na pierwszy tydzień stycznia wykazuje — 116,7 (podstawa — rok 36-ty). Istnieją jednak wszelkie obiektywne dane do wnioskowania, że wysiłek niemiecki — przy braku surowców i środków finansowych — kulminuje i zderza się z piętrzącymi trudnościami: dała temu świadectwo — mimo całego swego optymizmu — mowa Hitlera.

Mimo braku wyraźnych objawów depresyjnych — zwłaszcza w stanie zapasów towarowych na świecie — można jednak stwierdzić już teraz ścieranie się sprzecznych tendencyj koniunkturalnych. Jest to tym znamienniejsze, że powrotna fala poprawy w r. 1938 zaczęła się dopiero niedawno. Czyżby amplituda wahań koniunkturalnych miała się tak skrócić?

W każdym razie ostrożność w prognozie gospodarczej jest w tej chwili znowu mocno wskazana. az

Sowiety zakupują polskie skóry podeszwowe

Jak się dowiadujemy, w najbliższym czasie wyjechać ma do Moskwy na toczące się obecnie rokowania, prezes polskiego przemysłu garbarskiego, p. **Pfeiffer.**

Będzie to związane **z ewentualną finalizacją dostaw większych ilości skór podeszwowych i chromowych z Polski do Sowietów.** Dostawy te były już przedmiotem rozmów przedwstępnych z przedstawicielstwem handlowym ZSRR w Warszawie. W realizacji dostawy sięgałyby **kilka milionów złotych.**

Wzamian Sowiety miałyby dostarczyć Polsce skór futrzanych surowych. Nie przewiduje się natomiast importu z Rosji skór wyprawionych, gdyż przemysł krajowy przerabia wystarczające ilości dla pokrycia zapotrzebowania rynku wewnętrznego.

Walne zebranie Unii Włókienniczej

uchwaliło szereg zmian statutowych. — Wybór nowego zarządu — Prace komisji wełnianej

W dniach 26 i 30 b. m. odbyło się walne zebranie członków **„Unii Włókienniczej“**, na które stawili sie licznie przedstawiciele wszystkich trzech ośrodków przemysłu włókienniczego, reprezentowanych w „Unii“. Zebranie zagaił **prezes Unii, p. Karol Ender,** który poprosił o objęcie przewodnictwa p. **płk. Manowardę, dyrektora organizacyj bielskich, należących do Unii.**

Nad sprawozdaniem z dotychczasowej działalności Unii w okresie trzech lat: 1936, 1937 i 1938, zreferowanym przez **sekretarza generalnego Unii dr. Berkowicza,** wywiązała sie obszerna dyskusja, w wyniku której obecni udzielili jednogłośnie absolutorium ustępującemu zarządowi i stwierdzili konieczność dalszego trwania Unii jako porozumienia, dla podejmowania sporadycznych wystąpień w sprawach szczególnie doniosłej wagi, **dotyczących całości włókiennictwa i uzgodnionych między zrzeszeniami, wchodzacymi w skład Unii na zasadach jednomyślności.**

Potrzeba istnienia porozumienia występuje szczególnie dobitnie w obrębie przemysłu wełnianego, który — w przeciwieństwie do bawełnianego—nie jest skoncentrowany w jednym ośrodku terytorialnym i organizacyjnym, lecz rozproszony na terenie całej Polski i reprezentowany przez 7 zrzeszeń przemysłowych.

Z kolei walne zebranie uchwaliło **zmiany statutu Unii,** które sprowadzają się do trzech punktów zasadniczych:

a) **przedłużenie kadencji zarządu Unii z 1 roku do lat 3** i odpowiednio do tego zwoływanie walnych zebrań Unii co 3 lata;

b) **wprowadzenie możliwości odstąpienia w pewnych przypadkach od zasady jednomyślności, będącej podstawą działalności Unii;** odstąpienie to może mieć miejsce w przypadku kiedy w poszczególnych kwestiach zostaną wysunięte w obrębie Unii 2 rozbieżne opinie, wówczas w wyniku jednomyślnej decyzji obecnych będa przedstawione przez Unię czynnikom zewnętrznym albo obie opinie, albo też wogóle wystąpienie na zewnątrz w danej sp[rawie] będzie zaniechane:

c) **wprowadzenie jako organów** [...] **komisyj, które będą tworzone dla** [...] **mowania się szczególnie doniosłymi** [...] **przemysłu włókienniczego zagadnie[nia]mi,** wymagającymi stałej współpr[acy] pomiędzy dwiema lub więcej organ[iza]cjami, wchodzącymi w skład Unii.

Zaznaczyć należy, że wszys[tkie] zmiany statutu uchwalone przez w[alne] zebranie podyktowane zostały [przez] dotychczasowe doświadczenie, [jakie] zdobyła Unia w ciągu swego [3-let]niego istnienia. W szczególności s[pra]wa stworzenia podstaw statutow[ych] dla działalności komisyj domagała [się] rozwiązania. W ten sposób komisja [dla] spraw wzmożenia produkcji i spo[życia] wełny krajowej, o której mowa ni[żej,] która rozpoczęła swoją działalność [jesz]cze przed powołaniem do życia [...] znalazła dla swych prac podstawę [sta]tutową.

Z kolei walne zebranie doko[nało] **wyboru nowego zarządu na najbliższą** 3-letnią kadencję. **Prezesem Unii [wy]brany został ponownie p. Karol En[der]** (Związek Przemysłu Włókienni[czego] w Państwie Polskim — Łódź). na w[ice]**prezesów wybrano p. dr. Ludwika [Hal]perna** (Bielsk — Zrzeszenie Ekspo[rte]rów Wyrobów Włókienniczych w [Biel]sku), **p. Jakóba Kamińskiego** (Kra[jowy] Związek Przemysłu Włókienniczego [—] Łódź) i **p. dr. Stanisława Sem[...]** (Konwencja Przędzalń Wełny Cze[san]kowej w Polsce—Łódź); przemysł [bia]łostocki zgłosi osobę wiceprezesa [w] dniach najbliższych.

W końcu zebranie uchwaliło bu[dżet] Unii, mający jedynie znaczenie for[mal]ne, gdyż wszelkie wydatki zw[iąza]ne z działalnością Unii ponosi Związek P[rze]mysłu Włókienniczego w Państwie [Pol]skim, jako prowadzący agendy b[iuro]we Unii, aby jednak zadośćuczynić [wy]mogom formalnym statutu okreś[lono] budżet ten na zł. 1.400, to zn. po 10[0] od każdego Zrzeszenia tytułem skł[adki] członkowskiej na rok 1939.

Na tem walne zebranie zostało [zam]knięte.

***

Bezpośrednio po zakończeniu w[alne]go zebrania rozpoczęły się **obrady [ko]misji wełnianej Unii.**

Posiedzenie zagaił prezes Unii p. [Ka]**rol Ender,** poczym przewodniczą[cym] na nadchodzącą 3-letnią kadencję [wy]brany został ponownie **p. prezes [Hen]ryk Barciński.** Wśród zagadnień ja[kimi] zajęła się komisja wymienić na[leży] **sprawę ograniczenia kontyngentów [su]rowcowych,** powodującego zn[aczne] trudności w zakresie normalnego [za]patrywania zakładów przemysłu [weł]nianego w surowce niezbedne dla [pro]dukcji.

Nadmienić trzeba, że w dalszym [cią]**gu punkt ciężkości prac komisji sp[oczy]wać będzie na zagadnieniach zw[iąza]nych z zakupem i przerobem wełny [kra]jowej.** Nadto jednak prace komisji [obej]mą całokształt zagadnień surow[co]wych, dotyczących przemysłu wł[ókien]nego (np. kwestia przerobu [włókien] syntetycznych i t. d.).

Sprawą stosowania domieszki w[łó]kien sztucznych w przemyśle w[ełnia]nym zajmie się następne posiedzenie [ko]misji wełnianej Unii, które zostało [wy]znaczone na środę, dnia 1 lutego [...] w Warszawie w lokalu Central[nego] Związku Przemysłu Polskiego.

Subwencjonowania eksportu bawełny

domagają się farmerzy w St. Zjednoczonych

W związku z projektami prezydenta **Roosevelta,** dotyczącymi zwołania międzynarodowej konferencji bawełnianej, minister rolnictwa, **Wallace,** odbył ostatnio szereg narad z przedstawicielami farmerów.

Ze strony organizacyj rolniczych oświadczono przedstawicielowi rządu, że Stany Zjednoczone powinny wyraźnie sprecyzować swą politykę bawełnianą. **Gdyby więc projektowana konferencja nie doprowadziła do pozytywnych wyników, należałoby w inny sposób zabezpieczyć zdolność konkurencyjną bawełny amerykańskiej na rynkach światowych.**

Mogłoby to nastąpić w drodze **subwencjonowania eksportu bawełny amerykańskiej, tak** jak to ma miejsce z pszenicą. Z drugiej strony możnaby część bawełny rzucić na rynek, co obniżyłoby poziom cen surowca amerykańskiego, umożliwiając konkurencję na rynkach światowych.

Farmerzy podkreślają, że subsydiowanie wywozu pszenicy skłoniło wszystkie pozostałe państwa do wzięcia udziału w międzynarodowej konferencji w sprawach pszenicy. Podobny wpływ na producentów bawełny mogłoby więc wywrzeć wprowadzenie subwencji dla eksportu tego surowca. (pp).

Stała wystawa wzorów produkcji polskiej

na Bałkanach i Bliskim Wschodzie

Wobec konieczności **wzmożenia eksportu polskiego na rynki Bliskiego Wschodu oraz na rynki bałkańskie, na terenie Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie powstał projekt urządzenia stałych wystaw prób i wzorów artykułów polskich w Pireusie, Salonikach, Konstantynopolu i Aleksandrii.** Po uspokojeniu się stosunków w **Palestynie — wchodziłaby również w grę Haifa i Tel Aviv.**

Wystawy te obejmowałyby wzory jedynie tych artykułów wywozowych, które bądź już są eksportowane na wymienione rynki, bądź mogłyby być tam wywożone.

Projekt Izby Przemysłowo - Handlowej w Warszawie przewiduje, iż przy każdej z wystaw urzędowałby informator, dobrze obeznany z możliwościami eksportowymi rynku polskiego i będący jednocześnie przedstawicielem eksportowym poszczególnych firm polskich, których eksponaty znajdowałyby się na wystawie.

Informator ten udzielałby kupcom zagranicznym wiadomości o warunkach dostawy i płatności, cenach i t. p., składając im oferty i przyjmując zamówienia dla firm polskich. Informator składałby Izbie co jakiś czas dokładne sprawozdania i aktualizowałby wystawę, żądając nadesłania nowych wzorów, wymiany starych lub wycofania takich, które przestały być aktualne.

Poza tym, w razie, gdyby wznowiona została obsługa rynków Bliskiego Wschodu przez polską linię okrętową, byłoby zapewne wskazane urządzić również na statku tej linii podobną wystawę.

Inicjatywa Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, która ze wszech miar zasługuje na uznanie i reakcję, jest obecnie szczegółowo rozważana i uzgadniana przez zainteresowane czynniki.

Bussiness befor all

Interes przede wszystkim

Porozumienie węglowe kupców angielskich z handlarzami niemieckimi

Centralna rada brytyjskich właścicieli kopalń węgla ogłosiła, iż brytyjscy i niemieccy właściciele handlu węglem osiągnęli porozumienie co do wszystkich istniejących dotychczas kwestii spornych.

W związku z tym proponowane jest obecnie wznowienie rokowań między krajami europejskimi, produkującymi węgiel, celem osiągnięcia międzynarodowego porozumienia. Rozmowy między przedstawicielami najważniejszych pod względem produkcji państw europejskich toczą się już od dłuższego czasu, zostały jednak odroczone, celem dania możności przedstawicielom W. Brytanii i Rzeszy, a więc dwóm najgłówniejszym państwom eksportującym węgiel, ustalenia, czy mogą one znaleźć płaszczyznę porozumienia, co ułatwiłoby z kolei rokowania na szerszej płaszczyźnie. (Pat)

...wszechna ofiarność na ścigacza dowodem konieczności dozbrojenia morskiego

...iełda pieniężna

Warszawa, 31 stycznia.
...a 89.50 — 89.72 — 89.28, Berlin 213.07 — ... Gdańsk 100.25—99.75, Holandia 286.50— — 285.78, Konpenhaga 110.80 — 111.08— ... Londyn 24.81 — 24.88 — 24.74, Nowy ... 530.75 — 5.28.25, Nowy York-kabel 5.29.75 — 5.23.5, Oslo 124.97 — 124.33, Paryż — 14.07 — 13 99, Praga 18.16 — 18.06, ...olm 127.90 — 128.22 — 127.58, Zurych — 120.05 — 119.45, Włochy 27.84 — — 27.77.

...CJE: Bank Polski 132 50, Bank Zachodni ... Cukier 34.50 — 34.25 — 34.50, Węgiel — 34.25 — 34.00, Lilpop 91.50—92.00, Mo- ... 18.75, Ostrowiec 67.75, Starachowice ... Zieleniewski 77.00, Żyrardów 61.50. Ten... mocniejsza.

...PIERY PROCENTOWE: Poż. wewnętrzna ... poż. inwestycyjna I-sza em. 85.50 serie ... poż. inwestyc. II-ga em. 86.50 serie 92 38, ...nwersyjna 70.00, dolarówka 42.50—42.80, ...nsolidacyjna 66.50—66.25—66.50 ost. set... ...dr., 4 i pół proc. Ziemskie 63.75—63.50, ... Warszawy 1933 r. 72.50—72.75—73.00— ... setki. 5 proc. Lublina 1933 r. 61.75— ... 4 i pół proc. m. Łodzi 62.00, 5 proc. m. Ło... ...r. 65.00, 5 proc. Radomia 1933 r. 61.00. ...cja dla pożyczek nieco mocniejsza, dla ...ziemskich — utrzymana, dla miejskich — ...sza.

Z GIEŁDY ŁÓDZKIEJ.

...wczorajszym zebraniu giełdowym w Ło...owano: dolarówka 42.75, poż. inwestycyj...na em. 85.75, II-ga emisja 86.50—86.75, ...nsolidacyjna 66.50—66.25, poż. wewnętrz... ...50 — 65.00, Bank Polski 133.00 — 132.50, ... m. Łodzi 1933 r. 65.25—65.00, 5 proc. ...dzi 1938 r. 63.75—63.50. Tendencja cokol... mocniejsza.

Z GIEŁDY ZBOŻOWEJ W ŁODZI.

...nie lniane 58.00—59.00, gorczyca 56.00— ...koniczyna czerwona bez kanianki 100.00— ...słoma żytnia 4.50—5.00, siano I gat. luzem ...4.50. Reszta notowań bez zmiany. Ten... spokojna. Ogólny obrót 1802 ton.

...rsy porównawcze walorów

Warszawa, 31 stycznia.

...a papieru	Dziś	Wczoraj	Przed mies.	Przed rokiem
...w. I. em.	85.50	84.75	85.75	81.50
...% Wewn.	65.50	65.50	65.25	65.38
Konwers.	70.—	69.75	68.75	68.75
...ówka	42.80	42.25	42.—	42.—
...L. Ziem.	63.50	63.50	64.25	63.25
...L. Warsz. 1933	73.—	72.—	73.—	69.63
...L. Łódz. 1933	65.—	—.—	64.50	63.50
... Polski	132.50	132.50	138.50	116.—
...	92.—	91.—	95.50	64.—
...rdów	61.50	60.50	63.—	77.—

NOTOWANIA BAWEŁNY

z dnia 30-go stycznia 1939 roku.

...WY JORK: Loco 8.90, luty 8.28, marzec ... kwiecień 8.15, maj 8.01, czerwiec 7.89, ...7.78, sierpień 7.56, wrzesień 7.46, paździer... listopad 7.45, grudzień 7.44, stycz. 7.45.

...WY ORLEAN: Loco 8.55, marzec 8.45, ... lipiec 7.91, październik 7.58, grudzień ... styczeń 7.59—61.

...ERPOOL: Loco 5.13, styczeń 4.76, luty ...rzec 4.76, kwiecień 4.74, maj 4.73, czer... lipiec 4.65, sierpień 4.61, wrzesień ... październik 4.52, listopad 4.52, grudzień ... styczeń 4.54.

... 7: Styczeń 6.99, marzec 6.83, maj ...

... 2: Styczeń 6.91, marzec 6.95, maj ... lipiec 7.04.

...ptska Sakell.: Loco 7.30.

... Styczeń 5.72, marzec 5.73, maj 5.79, ... wrzesień 5.83, październik 5.75, listo...

...MA: Loco 9.90, marzec 9.14, maj 9.09, ... październik 9.06, grudzień 9.08, sty...

...owa nowej wytwórni papierów wartościowych

...roku ubiegłym polska wytwórnia papie... wartościowych dostarczyła druków wartoś... ...i biletów bankowych na ogólną kwotę ...nów złotych, z czego 2,5 miln. zł. przy... na dostawy dla Banku Polskiego. Sprzedaż ... wyniosła kwotę 1,4 miln. zł.

...roku 1938 wytwórnia papierów przystą... do budowy nowej papierni, gdyż stara ze ...na zbyt małą zdolność produkcyjną, jak ...rządzenie techniczne nie mogła podołać za... To też ulegnie ona likwidacji. Nowa pa... ma być wyposażona w najnowocześniej... aparaturę wytwórczą.

Preliminarz inwestycyjny wytwórni przewi... wydanie w okresie dwuletnim kwoty około ... zł., z czego 2 i pół miln zł. zostało już ... w 1938 roku. (Is.)

Działalność Banku Polskiego w r. 1938

na tle ogólnej sytuacji gospodarczej kraju

WARSZAWA, 31 stycznia.

Według sprawozdania Banku Polskiego, rok ubiegły przyniósł Polsce poważne sukcesy w dziedzinie polityki zagranicznej, a mianowicie unormowanie stosunków z Litwą oraz odzyskanie Śląska Zaolziańskiego i niektórych innych ziem polskich, wchodzących uprzednio w skład Republiki Czecho-Słowackiej.

Atmosfera dużego napięcia politycznego, towarzysząca tym wydarzeniom, oddziaływała silnie na kształtowanie się sytuacji rynku pieniężnego.

Przechodząc do odcinka przemysłowego, sprawozdanie podkreśla, że wytwórczość przemysłowa w Polsce, pomimo słabej koniunktury światowej, doznała w roku sprawozdawczym dalszego wzrostu. Położenie rolnictwa uległo — wobec zniżki cen płodów rolnych zarówno na rynku światowym, jak i krajowym — pogorszeniu. Sytuacja handlu zagranicznego kształtowała się mniej pomyślnie: eksport uległ spadkowi, natomiast import, wobec postępującego w kraju rozwoju gospodarczego, osiągnął rozmiary większe niż w roku poprzednim.

Na ogół sprawozdanie stwierdza, że występujące w roku ubiegłym osłabienie aktywności gospodarczej w niektórych krajach europejskich nie oddziałało w Polsce ujemnie na przebieg koniunktury, która była ustabilizowana na stosunkowo wysokim poziomie.

RYNEK PIENIĘŻNY I KAPITAŁOWY

Rok sprawozdawczy, w odróżnieniu od 1937 roku, cechował na ogół spadek płynności rynku. Główną przyczyną tego stanu rzeczy był wzrost zapotrzebowania na kredyt ze strony przedsiębiorstw i funduszów publicznych na cele inwestycyjne. Zapotrzebowanie to tylko w części mogło być pokryte przez aparat bankowy, który narażony był dwukrotnie na silne fale odpływu wkładów. W rezultacie zwiększył się udział Banku Polskiego w ogólnej sumie kredytów krótkoterminowych. Położenie rynku pieniężnego kształtowało się w poszczególnych miesiącach niejednolicie. W połowie marca pod wpływem wydarzeń z dziedziny polityki międzynarodowej miało miejsce wycofywanie wkładów, które zbiegło się ze wzrostem popytu na kredyt, wywołanym sezonowym ożywieniem produkcji i finansowaniem robót inwestycyjnych. W okresie letnim wkłady zaczęły powracać, poczem ponownie odpłynęły w znacznych rozmiarach w czasie politycznego kryzysu wrześniowego. Pod wpływem uspokojenia nastrojów, w ostatnim kwartale, nastąpił ponowny powrót znacznej części wkładów.

Sytuacja na rynku kapitałowym uległa w roku sprawozdawczym poprawie, która wyraziła się zwyżką kursów, ożywieniem obrotów giełdowych i ulokowaniem na rynku większych ilości papierów, aniżeli w roku 1937.

POŁOŻENIE WALUTOWE BANKU POLSKIEGO

Dopływ złota i dewiz do Banku kształtował się mniej pomyślnie niż w roku poprzednim. W ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy zapas złota Banku Polskiego obniżył się o 3,4 miln., a zapas pieniędzy zagranicznych i dewiz o 22,7 miln. zł. Wpłynęły na to głównie dwie przyczyny, jedną było ujemne przez pierwsze dziewięć miesięcy saldo bilansu handlowego, które wyniosło w tym okresie 145,9 miln. zł., zaś po wyeliminowaniu krajów, z którymi obroty odbywały się w drodze rozrachunku — 124,7 miln. zł. Drugą przyczyną było podjęcie po przejściowym zawieszeniu transferu obsługi szeregu pożyczek zagranicznych, wskutek zawarcia układów z wierzycielami. W roku sprawozdawczym wypływały jeszcze pewne kwoty z tytułu pożyczki francuskiej. Ogólna suma obiegu pieniężnego uległa w roku sprawozdawczym silnym wahaniom, utrzymując się na poziomie wyższym niż w r. 1937.

DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA

Wykorzystanie kredytów w Banku Polskim utrzymywało się w roku sprawozdawczym, z wyjątkiem pierwszego kwartału, na poziomie znacznie wyższym, niż w analogicznych miesiącach 1937 roku. Po przejściu napięcia kredytowego wywołanego upłynnieniem się instytucyj kredytowych w związku z odpływem wkładów, oraz ultimem kwartalnym, portfel wekslowy obniżył się wskutek spłacenia części redyskonta przez banki. Instytucje kredytowe, dla których redyskonto w banku biletowym stanowi rezerwę w razie silnego napięcia na rynku — normalnie korzystające z tego kredytu w niewielkich rozmiarach — podawały w okresie odpływu wkładów bardzo duże ilości weksli do dyskonta. Udzielane przez banki w sezonie jesiennym t. zw. kredyty zaliczkowe na rejestrowy zastaw zbóż zostały wykorzystane przez rolników w większych rozmiarach niż w latach ubiegłych. Poza bankami wzrost wykorzystania kredytów dyskontowych wystąpił w grupie przemysłu i handlu, zwłaszcza w hutnictwie i w przemyśle metalowo-przetwórczym. Wykorzystanie kredytów zabezpieczonych zastawami było w pierwszej połowie roku niższe, aniżeli w roku poprzedzającym. Skarb państwa spłacił w pierwszej połowie roku 35 milionów zł. ze swego zadłużenia na rachunku bezprocentowego kredytu. Stan tego długu wynosił w końcu roku sprawozdawczego 45 miln. zł. wobec 80 milionów złotych w końcu 1937 roku.

DOCHODY BANKU

Jak wynika z rachunku zysków i strat, dochody brutto Banku w roku ubiegłym wyniosły 47,8 milionów złotych, z czego na odsetki dyskontowe przypada 33,3 miln. zł. Koszty handlowe Banku wyniosły 27,3 miln. zł.

Ogólny stan rezerw na wątpliwe należności i możliwe straty osiągnął w końcu roku ubiegłego 15,9 milionów zł. wobec 14 milionów w końcu roku poprzedniego.

Czysty zysk za rok 1938 wyniósł 8,2 miln. złotych, projektowana dywidenda — 8 proc.

Wyrok w głośnym procesie korupcyjnym

Dziekanowski skazany na 4, a Ehrlich na 6 lat więzienia

Kraków, 31 stycznia.

Dziś zapadł w sądzie okręgowym w Krakowie wyrok w głośnym procesie korupcyjnym Dziekanowskiego, Ehrlicha i tow.

Sensacyjny przebieg procesu przez pełne dwa tygodnie trzymał w olbrzymim napięciu opinię publiczną nie tylko Krakowa, ale i całej Polski. Nie dziw więc, że już na długo przed godz. 13-tą, wyznaczoną do ogłoszenia wyroku, galeria i sala sądowa wypełniły się szczelnie publicznością, a przy obszernym stole prasowym zajęło miejsce 15-u dziennikarzy pism krakowskich i zamiejscowych.

Galerię pierwszego piętra wypełnili sędziowie, prokuratorzy i urzędnicy sądowi, przybyli dla wysłuchania wyroku.

Pośrodku sali jak przez cały czas procesu, na łóżku szpitalnym leży osk. Ehrlich, trawiony okropną chorobą łuszczycy.

Oskarżeni zajęli swe miejsca na ławach tuż przed stołem obrońców.

O godz. 13-ej zajmuje swe miejsce prokurator dr. Gajewski, a w pięć minut po tym wchodzi trybunał w składzie: sędzia dr. Bartynowski, sędzia dr. Stępniowski i sędzia dr. Wsołek.

Na wstępie przewodniczący dr. Bartynowski stwierdza nieobecność oskarżonego Dziekanowskiego. W tym miejscu lekarz więzienny dr. Kaczyński składa oświadczenie, wyjaśniając, że osk. Dziekanowski zaniemógł, a ponieważ zrana miał temperaturę 38,8, skierowany został do szpitala więziennego na obserwację.

Przewodniczący odczytuje wyrok, mocą którego emer. płk. Karol Dziekanowski skazany został za 14 różnych przestępstw na łączną karę 4 lat więzienia i utratę praw obywatelskich i honorowych na lat 10, oskarżony Adolf Ehrlich również za 14 rozmaitych przestępstw, skazany został na łączną karę 6-ciu lat więzienia i utratę praw na lat 10, oskarżony Leon Baldinger skazany został na łączną karę 3 lat więzienia i utratę praw na lat 6, oskarżony Szymon Spitz na łączną karę półtora roku więzienia i utratę praw przez 4 lat, oraz oskarżona Teofila Immerglückowa — na łączną karę 7 miesięcy więzienia.

Sąd całkowicie uniewinnił oskarżonego dr. Jakóba Rogoża.

Losowanie premiowanych książeczek

oszczędnościowych PKO serii III-ej

Dnia 30 stycznia 1939 r. odbyło się w PKO 15-te publiczne premiowanie książeczek oszczędnościowych premiowanych serii III-ej.

W premiowaniu brały udział książeczki, na które wniesiono wszystkie wkładki za ubiegły kwartał w terminie do dnia 2 stycznia 1939 r.

Premie po zł. 1000 padły na n-ry: 152934 154204 183025 189314 202802 223740 236943.

Premie po zł. 500 padły na n-ry: 150527 152155 154874 164258 167786 169374 169744 171303 172769 173880 174475 174698 184811 188212 188562 192151 193630 195270 196919 201424 205735 216491 218223 219743 220200 220762 222504 223670 231549 234663 239181 242509 246194.

Premie po zł. 250 padły na n-ry: 150568 151125 151417 151700 151738 152732 153405 153852 154774 155338 156049 156932 157504 159150 159637 161230 161735 162196 163589 165066 165833 166995 168388 169885 170190 170352 170697 174321 174355 175344 175831 177794 178067 179383 180624 181790 181898 182678 183397 185699 187339 187706 188493 188692 188770 189188 189885 190978 193103 193636 193921 196400 197899 198406 198792 199986 201218 201696 202502 204873 206518 206798 207608 209673 210277 212127 212202 21491 212829 216028 219552 221013 224381 224627 225757 226575 228811 229749 231569 232274 232827 233649 234799 237144 237883 240387 240480 242673 242878 243131 243540 244707 246888 248390 248736 250676 250956 251200.

Poza tym padło 326 premii 100-złotowych. Po raz drugi padły premie na następujące książeczki:

Zł. 500 na n-ry: 193630 216491.

Zł. 250 na n-ry: 156932 177794 180624 189885 197899 212829 224627 233649 234799 237883 244707.

Zł. 100 na n-ry: 151847 152516 155383 164810 165303 165876 167539 178838 181848 185307 189557 192180 196728 205316 207688 210307 210320 210992 219272 223753 224084 225686 225780 236345 243749 158322.

Po raz trzeci padła premia zł. 250 na książeczkę nr. 151417. Ogółem padło 464 premii na łączną kwotę zł. 80.600. O wylosowanych premiach właściciele książeczek są powiadomieni listownie.

Należy zaznaczyć, że zasadą wkładów oszczędnościowych premiowanych serii III-ej jest stały wzrost liczby premii w miarę wzrastania wkładów na książeczce, przy czym po otrzymaniu premii książeczki nie tracą swej wartości, lecz nadal biorą udział w następnych premiowaniach, pod warunkiem regularnego opłacania dalszych wkładek.

Książeczki serii III-ej, na które padły premie w poprzednich premiowaniach, dotychczas nie podjęte: zł. 1000 na nr. 185449. Zł. 250 na n-ry: 167922 201263 201354 207778 235967 239626 Zł. 100 nr n-ry: 150404 159588 161449 161460 161591 163826 165720 171855 72638 189995 196066 203770 204729 220390 227006 238058 243568.

Przetwórnia włókna

konopnego w Krzemieńcu

Liceum Krzemienieckie przystępuje do uruchomienia na jednym ze swych folwarków wielkiej przetwórni włókna konopnego. Będzie ona miała duże znaczenie dla ludności pow. krzemienieckiego, w którym produkcja konopi jest znaczna i zwiększa się nieustannie. Obecnie badane są podobne zakłady na Podolu i Wileńszczyźnie, celem ustalenia możliwości rozwojowych przetwórni krzemienieckiej. (Pat)

NOWY ODDZIAŁ L. M. K.

Do współpracy w szeregach Ligi Morskiej i Kolonialnej nad zdobyciem dla Polski kolonii, wykorzystaniem morza i jego obroną oraz zdobyciem wiadomości z zakresu zagadnień morskich i kolonialnych, stają z wielką gotowością szerokie warstwy świata pracy.

Jak się dowiadujemy — na zebraniu organizacyjnym w Przędzalni Bawełny S. Danziger i S-ka w Łodzi, prawie wszyscy pracownicy fabryki zapisali się na członków tworzonego tam Oddziału Ligi Morskiej i Kolonialnej. Dyrekcja firmy i cały personel biurowy okazali żywe zainteresowanie i zrozumienie tych poczynań, dzięki czemu w krótkim czasie Oddział L.M.K. na terenie fabryki został założony.

Czyn ten niewątpliwie zachęci i te wszystkie instytucje, które do tej pory jeszcze nie należą do L. M. K.

KURS PRZYGOTOWAWCZY

dla kandydatów do egzaminu dla uprawnionych budowniczych.

Staraniem koła inżynierów i techników zorganizowany został kurs dla inżynierów i techników budowlanych, pragnących składać egzamin uprawniający do robót przewidzianych ustawą budowlaną z roku 1928.

Zapisy na kurs przyjmuje sekretariat Instytutu Przemysłowo-Rzemieślniczego woj. łódzkiego w Łodzi, ul. Główna Nr. 1, front, w godzinach od 10-ej do 12-ej, tel. 234-15. Rozpoczęcie kursu nastąpi w najbliższym czasie.

PRZETARG.

Ubezpieczalnia Społeczna w Łodzi ogłosiła w Monitorze Polskim z dnia 31 stycznia r. b. Nr. 25 przetarg na:

1) roboty wykończeniowe w budynkach kotłowni, kuchni i magazynie;

2) roboty stolarskie dla budynku kuchni i magazynu;

3) ułożenie posadzek terakotowych, wyłożenie ścian glazurą i wykonanie schodów mozaikowych w budynku kuchni i magazynie:

4) roboty malarskie w dwóch pawilonach, kuchni i magazynie;

5) ułożenie posadzki z klepek dębowych w dwóch pawilonach około 5.500 mtr.;

6) wykonanie izolacji korkowej na dachach żelbetowych leżalni i kuchni.

Całość wymienionych robót na terenach Sanatorium w Tuszynku-Poduchownym pod Tuszynem pow. łódzkiego.

Szczegółowych informacyj udziela Wydział Administracyjno-Gospodarczy Ubezpieczalni, ul. Wólczańska Nr. 225 w Łodzi.

Termin składania ofert wyznacza się do dnia 11 lutego 1939 r. godz. 12-ej.

Do akt Km. 152/39.

OBWIESZCZENIE.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, rew. 14-go, mający swą kancelarię w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 132, na zasadzie art. 510 K. H. i Rozp. Min. Spr. z dn. 1.VII.1934 r. (Dz. U. P. Nr. 59, poz. 510) ogłasza, że w dniu 6 lutego 1939 roku od godz. 12-ej w firmie „Łódzka Przędzalnia Wigonii Wolman i Goldman" w Łodzi przy ul. Żwirki Nr. 17 odbędzie się publiczna licytacja towarów, a mianowicie: Przędza półwełniana 15-ka trykotażowa 4 skrzynie wagi netto kg. 536 i pół, mieszanka wigoniowa biała 3 worki netto kg. 487, wełna brązowa 2 worki netto kg. 86, odpadki z bawełny (orzeszki) 4 worki, netto kg. 59, willow biały 1 bela netto kg. 242, końce wigoniowe różne 6 worków netto kg. 234, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.

Łódź, dnia 24 stycznia 1939 r.

Komornik:
(—) W. TRZEBIATOWSKI.

Sprawa f. „Łódzka Przędzania Wigonii Wolman i Goldman" p-ko Morycowi Monszajnowi.

Sygnatura: IV Km. 2534/38.

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi IV-go rewiru STEFAN ZAJKOWSKI mający kancelarię w Łodzi, ul. Narutowicza Nr. 35 na podstawie art 602 K. P. C. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 7 lutego 1939 r. o godz. 12-ej w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 64 odbędzie się licytacja ruchomości, należących do Szmula Engla składających się z 175 metrów półwełnianego materiału na damskie palta koloru jasnego w różnych deseniach na rzecz Icka Majera Werdygera oszacowanych na łączną sumę zł. 875.—

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Dnia 30.I.1939 r.

Komornik: (—) S. ZAJKOWSKI.

ZAWIADOMIENIE
o ogłoszeniu przetargu.

Dyrekcja Okręgu Poczt i Telegrafów w Warszawie zawiadamia, że w Nr. 25 Monitora Polskiego z dnia 31 stycznia 1939 r. został ogłoszony nieograniczony przetarg ofertowy na dostawę zaprzęgów konnych do rozwózki paczek na terenie m. Łodzi.

Kupno i sprzedaż

Z POWODU wyjazdu, sprzedam zakład fryzjerski. Wiadomość w Republice.

DROBNE ogłoszenia w „Republice" są najlepszym i najtańszym środkiem zetknięcia zainteresowanych stron. Kto chce: 1) znaleźć lokatora lub sublokatora. 2) znaleźć mieszkanie lub pojedyńczy pokój. 3) sprzedać nieruchomość lub rzecz. 4) kupić cośkolwiek okazyjnie. 5) dostać posadę, 6) wyszukać pracownika — niechaj poda drobne ogłoszenie do „Republiki"

Lokale

W WILLI w ogrodzie umeblowany pokój z oddzielnym wejściem do wyjęcia. 70 zł. miesięcznie, Gdańska

1 WZGLĘDNIE 2 pokoje z wygodami oddam, Piotrkowska 82/36.

WYPŁACALNY młody człowiek poszukuje pokoju umeblowanego z oddzielnym wejściem w śródmieściu. Dzw. 207-76.

MIESZKANIA 1-2-3-4-5 i 6-cio pokojowe, lokale, domy, pokoje umeblowane (garsoniery) od zł. 20.— „Zenit" Piotrkowska 82, tel. 260-25.

Posady

POSZUKIWANA maszynistka korespondentka obznajomiona z językiem angielskim, niemieckim. Oferty: „Anglia".

BIURALISTA (-ka) z praktyką, piszący biegle na maszynie, natychmiast potrzebny (-na). Szczegółowe oferty składać: Skrytka pocztowa 550, Łódź.

TŁUMACZKA angielska, francuska, niemiecka, sprawna, potrzebna do przetłumaczenia polskiego opisu patentowego. Oferty: „Trzydzieści stron" „Republiki".

Nauka i wychowanie

FRANCUSKIEGO udziela M. Rozenblum, Pl. Dąbrowskiego 4, m. 7. 141-31 (9—10 g. 2.30—3.30).

NIEMIECKIEGO udziela gruntownie rutynowana nauczycielka Gramatyka, literatura, konwersacja, matura, korespondencja handlowa. Zgłoszenia od 3 do 4 po poł. i od 8—9 wiecz. Piotrkowska 53, m. 20, I of. II p.

STENOGRAFII polskiej, niemieckiej, angielskiej, francuskiej, korespondencji, maszynopisania, konwersacji udziela cudzoziemka, Moniuszki 1 m. 7, tel. 249-00.

JĘZYKÓW ANGIELSKIEGO, FRANCUSKIEGO — gruntownie udziela. Gramatyka, literatura, konwersacja, handlowa korespondencja. Tel. 262- w godzinach 2—3.

ANGIELSKIEGO udziela rutynowany nauczyciel Zawadzka 21, m. 8a, zastać od 4—8 po poł.

75 GR. LEKCJA francuskiego. Dyplomowana paryżanka udziela lekcji francuskiego. Lektura. Konwersacja. Gramatyka. Tłomaczenie. Korespondencja. Pomoc szkolna. Południowa m. 20 I-sza lewa of. parter.

ANGIELSKIEGO i francuskiego udziela rutynowany pedagog. Mam jeszcze kilka godz. wolnych, tel. 168-17.

GRY na skrzypcach uczy tanio absolwent Szkoły Muzycznej w Mediolanie Lichtenfeld, Śródmiejska 56. m. 21, dzy 14—17-tą.

Rozmaite

ZAWIADAMIA się, że p. Józef po likwidowaniu zakładu fryzjerskiego Narutowicza 5, objął zakład fryzjerski Narutowicza 27.

L. BIALER, Brześć, zgubił kwit lombardowy zł. 100 pl. 20/I.39 r. wyd. przez Dom Bankowy, B-cia Taub

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. — Godziny przyjęć Redakcji od godz. 17 do 19. — Telefony: administracja: 122-14. Redakcja: Sekretarjat Redakcji 127-24. dział miejski: 133-23; dział gospodarczy: 211-66: dział sportowy: 15-444: sekretarjat nocny 136-43. Tłocznia — 180-80. Konto P. K. O. Wydawnictwo „Republika": 68-148 i 600-678.

PRENUMERATA „REPUBLIKI"
w Łodzi zł. 4.—, za odnoszenie do domu 40 gr. miesięcznie; z przesyłką pocztową w Polsce zł. 5.—. „Republika" i „Express" w Łodzi z odnoszeniem do domu zł. 7.— miesięcznie.
Konto rozrachunkowe Łódź I. konto Nr. 4.

OGŁOSZENIA: Powierzchnia stronicy 420 mm. × 280 mm. Stronica tekstowa dzieli się na 4 szpalty po 70 mm. Strona ogłoszeń zwykłych dzieli się na 10 szpalt po 28 mm.

CENY OGŁOSZEŃ: Zwyczajne 12 gr. za wiersz mm. W tekście — 50 gr. za wiersz mm. Na stronie 1 — zł. 2 za wiersz mm. Nekrolog: — 40 gr. za wiersz mm. Zaręczynowe i zaślubinowe w tekście zł. 10. Adwokackie ryczałtem zł. 25.— Drobne za słowo 15 gr najmniej zł. 1.50; poszukiwanie pracy za słowo 10 gr., najmniej zł. 1.20. Opisowe w tekście redakcyjnym zł. 2 za milimetr. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Ogłoszenia fantazyjne i tabelaryczne 25 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. —

Słuszne reklamacje będą uwzględniane o ile wniesione będą najpóźniej w ciągu tygodnia od ukazania się pierwszego ogłoszenia lub niezwłocznie po ukazaniu się drugiego z rzędu ogłoszenia tej samej treści co pierwsze. — Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie upoważniają do żądania zwrotu zapłaty lub powtórzenia ogłoszenia.

REDAKTORZY tekstu redakcyjnego: na str. 1, 2, 3, 4 i 11 — Antoni Weiss, na str. 5, 6 i 7 — Bolesław Rawicz, na str. 8 i 9 Szymon Glück, na str 10 — Mateusz Rosner. Redaktor Dodatku Literacko-Naukowego oraz pozostałych stron „Republiki" — Władysław Polak. Redaktor dodatku „Panorama" — Edmund Bartoszek. Odpowiedzialny za ogłoszenia i reklamy — Konstanty Łosiew. Wszyscy zamieszkali w Łodzi.
WYDAWCA: Wydawnictwo „Republika" Sp. z ogr. odp. — Odbito w drukarni własnej, Łódź, ul. Piotrkowska 49 i 86.